

GALEB

3

Galeb

Mladinska revija

VSEBINA

Anica Černej: Božič	57
Danilo Gorinšek: Veter tuli	57
Ivan Matičič: Svarunjevo bratstvo	58
Vladko Kogoj: Prve jaslice	63
Meta Rainer: Anka	64
Danilo Gorinšek: Prihaja novo leto	65
Kotiček za najmlajše: Vera Poljsak:	
Zapuščena	66
Črtomir Šinkovec: Idrijska skrivnost	67
Neža Maurer: Repki	67
Ludovika Kalan: Zgodnja zima	68
Marijan Brecelj: Naročilo ptički	69
Angelo Cerkvenik: Rjavkino priběžališče	
Zanimivosti: Vojan Arhar: Mehko kot	
zajček	70
Valentin Polanšek: Šapavci	72
Danilo Gorinšek: Tale Jur...	73
Slike iz narave: Miro P.: Krokar	74
Franci Lakovič: Polžje tekmovanje	74
Filatelija: Helena Magajna: Naivna umetnost na znamkah	75
V svetu tehnike: Predor pod Rokavskim prelivom	76
Danilo Gorinšek: Hav in Mjav	77
Elizabeta Koman: Spleti potnik	78
Novosti na knjižni polici: Branka Jurca: Čuj in Katka, Anton Ingolič: Diamanti, ribe in samovar	79
Započmo veselo: Pavel Golia: Jurček - Prolog	80
Sport: Ivan Furlanič in Mario Šušteršič: Nekdanji športniki priповедujejo	81
Danilo Gorinšek: Uganki	82
Solarji pišejo	83
Marijan Brecelj: Pesmica o morju	84
Urednikova pošta	87
Za bistre glave	3. stran platnic

Ilustracije za 3. številko Galeba so naredili: Robert Hlavaty (str. 63, 69, 73, 78), Marjana Jemec - Božič (str. 84), Božo Kos (str. 73, 77), Klavdij Palčič (str. 57, 67, 71), Jelka Reichman (str. 64, 68, 74), Bine Rogelj (str. 67), Ive Seljak (str. 58-62), Magda Tavčar (str. 64, 66).

Priloga: Zgornjška občina - besedilo: Evgen Dobrila, risba: Klavdij Palčič, slike: Lojze Abram. Gorica v preteklosti - besedilo: Milko Rener, slike: Lojze Abram.

**LETNIK XXI.
ŠTEVILKA 3
DECEMBER '74**

Mesečnik (8 številk)

Izdaja:

Založništvo
tržaškega
tiska, Trst

Glavni urednik:
Lojze Abram

Odgovorni urednik:
Albin Bubnič

Uredništvo in uprava:
Ul. G. Amendola 12
34134 Trst - tel. 41 55 34

Tisk:
Graphart, Trst

Naslovna stran:
Mirijam Maver
5. razred
osn. šole v Boljuncu

Posamezna številka:
250 lir

Letna naročnina:
2000 lir

Galeb je registriran na sodišču v Trstu pod številko 158 od 3. maja 1954

Galeb je včlanjen v zvezo periodičnega tiska USPI (Unione Stampa Periodica Italiana)

Anica Černej

Ilustr. Klavdij Palčič

Božič

Praznik prihaja, dober in tih.
Sneg je zagrnil v mehke preproge
svetle palače in bajte uboge,
vrisk je udušil, kletev in vzdih.

Vse pričakuje in čuti nocoj:
v dušah otrplih se čudež dogaja,
daleč nekje se ljubezen poraja,
v mraku ugaša sovraštvo in boj.

Spet smo ljudje, verujemo v mir,
v smisel življenja: Dete in Mati.
Saj bi žeeli v srcu spoznati,
kar nam obljublja sveti večer.

Oprema Klavdij Palčič

Danilo Gorinšek

Veter tuli

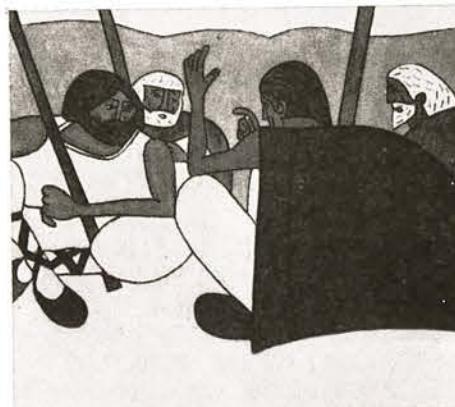
**ZAVIJA VETER, TULI, CVILI,
KO DA VOLKOVI BI TULILI...
PA TO NI VETER - TO JE JOK
TEH LAČNIH, ŽEJNIH VSEH OTROK,
KI V VROČIH KRAJIH TEH ŽIVIJO,
KJER POLJA NIČ VEČ NE RODIJO,
KJER ŠE STUDENCI USIHajo,
DA REVČKI KAR OD ŽEJE MRÓ,
KJER STRADAJO LJUDJE VSI KRUHA
IN USTA SO OD ŽEJE SUHA...
ZDAJ VETER NOSI K NAM TA JOK,
TA JOK OBUPANIH OTROK,
DA MI, KI NISMO LAČNI, ŽEJNI,
NESREČI NJIHOVI BREZMEJNI
ODPREMO NA STEŽAJ SRCE,
JIM BRATSKO NUDIMO ROKÉ;
UŠESA NAM NE BODO GLUHA,
NAPEKLI VSI JIM BOMO KRUHA,
JIH LAKOTE ODREŠILI
IN ŽEJO JIM POTEŠILI!**

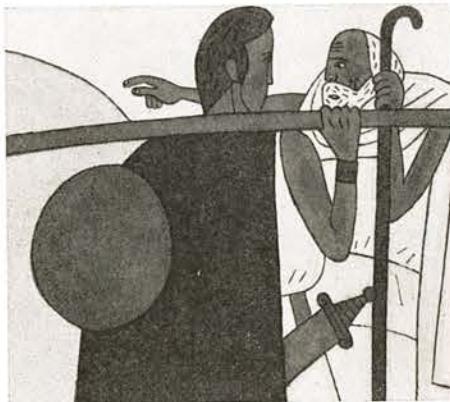
Svarunjevo bratstvo

38. Obmurska pot se je vlekla še nekaj dni, nakar so v resnici dosegli drugo rimsko cesto, ki je peljala iz Karantanije tja gor čez Ture. Bo torej le kraj te divje poti. Ljudje so se oddahnili, ker bodo končno le krenili zopet na cesto. Toda Svarunji se je zdaj čelo pomračilo. Do tu so potovali varno, ker je bil naseljen bratski živelj. Od tu naprej pa ne bo več bratov, temveč sami sovražniki. Treba bo velike previdnosti na nadaljnjem potu, kajti povsod jim bo pretila nevarnost. Ob naseljih bratov je bila pot vsekakor varnejša.

39. Svarunja bratstvo ustavi, skliče čelnike in starešine ter se z njimi posvetuje. Treba je temeljito preudariti, če naj ostanejo tu ob Muri in se naselijo tostran gorovja, ali pa naj tvegajo neznamo pot tja čez gore. Velmožni mislijo, da je treba postaviti k cesti stražo, ki naj ugotavlja, kakšni ljudje potujejo tod. Družine naj ostanejo na varnem tu ob Muri, kjer imajo dovolj vode, divjadi in paše. Tu naj tabore in čakajo, dokler se vprašanje nadaljnje poti preudarne ne dožene. Vse je treba dobro premisliti, kajti gre jim za življenje.

37. Svarunja je poklical nekaj naseljencev z bližnjih brd, da so mu pojasnili. Da, tam daleč naprej blizu izvira Mure je še ena cesta. - »Tista bo prava,« pritrdi Svarunja. So še druga vprašanja: kako daleč so nasejeni bratje? - Prav do izvira te reke, toda bolj in bolj redko. - Kaj pa na oni strani visokih gor? - Hm, kdo ve, Slovenov še ni na oni strani.

Dobro, pa pojdemo mi, prikima Svarunja. Krenili so dalje proti Visokim Turam, kjer izvira Mura.

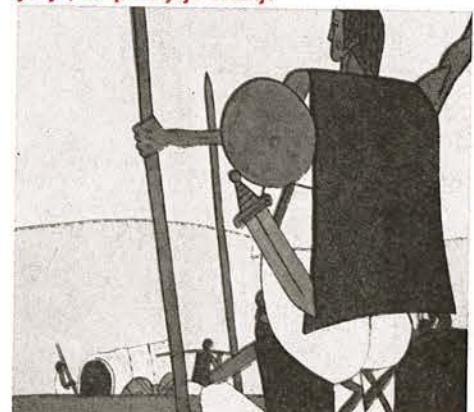
40. Dobro, straža naj se postavi na prežo k cesti in naj poroča. Morali pa so čakati več dni, preden so dočakali prve popotnike. Nekaj konjice je prihajalo od severa niz dol. Straža je brž javila prihod sovražnika - in Svarunja je hitro postavil svoje udarno krdelo v bojni red. Svarunja od daleč pregleda in presodi prihajače: spredaj jezditi nekaj vojščakov, za njimi pa stopajo tovorni konji, visoko obloženi s tovori. Svarunja pomiclja: naj jih napade ali ne? Dosti jih ni z lahkoto jih užuga in jim blago opleniti Svarunjevo krdelo.

41. Stoj! - Svarunjevo krdelo zastavi prihajačem pot. Konjiki osupli obstanejo in dvignejo sulice, a jih zopet povesijo, ko uvidijo, da so obkoljeni od premočnega napadalca. Bržas so padli cestnim roparjem v pest, si mislijo konjiki. - Kdo ste? Kam greste? To bi radi vedeli Sloveni. Kaj ko jih nihče ne razume. Konjiki nekaj mahajo in kažejo na množico ljudstva, ki prihaja zad za tovornimi konji. - Saj res, kdo pa so tisti? - Izseljenci? Begunci? Sloveni ugibajo in ne morejo uganiti, kdo naj bi bili tisti ljudje, ki prihajajo zadaj?

42. Šele po dolgem sporazumevanju in miganju uganejo Sloveni, da so ti konjiki beneški trgovci, ki se vračajo z množino nakupljene volne, kož in rude s severnega Norika domov na jug. Množica ljudstva, ki se jim je priključila, to so pa Vlahi, ostanki Langobardov in Romanov, ki beže pred Avari in Bajuvari v Italijo. - Kako je tam za gorami, o tem Sloveni ne morejo kaj prida izvedeti, ker se s tem ljudstvom ne morejo sporazumi. Svarunja ukaže svojim, naj jih puste oditi. Mimo odhaja skupina vlaških družin s čredami in vsem imetkom.

43. Sloveni stražijo dalje in dočakajo novo skupino trgovcev. Ti prihajajo od juga, na konjih neso svoje blago. Kam gredo? Na sever, k Aniži, morda celo prav do Donave? Svarunja pomiclja in jim pomaga, naj nadaljujejo pot. Njegovi ljudje nekaj godrnjajo spričo tega, starešinom je pa prav, ker vojvoda že ve, kaj dela. Ne mara si umazati rok in opleniti trgovcev, da si ne nakopljne srda bogov na nadalnjem težkem potu. Tej je sledila še ena karavana trgovcev. Stoj! Svarunja se je nekaj premisil in jih ne pusti naprej.

44. Trgovci uvidijo, da bi bila borba s temi velikani brezuspešna, zato se vdajo, misleč, da imajo pred seboj nenavadne cestne roparje. Razlože blago: sulice, meče, kopje in strelice; brušene sekire, kopače, lovske nože, srpe, rezila in škarje; vse je kovano iz železa; zraven je še nekaj mehov soli. Mili bogovi! Sloveni so kar onemeli od navdušenja, a vse čaka na glavarjevo odločitev, nihče si ne upa sam ničesar do takniti, niti soli ne, čeprav je družinam že močno primanjkuje.

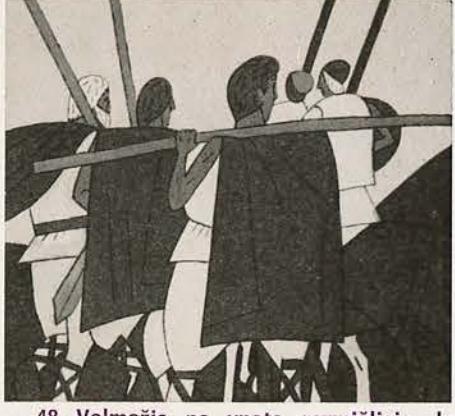
45. Zdaj naj pa Svarunja zamahne z roko ter veli trgovcem pospraviti blago in nadaljevati pot, da se ne zameri bogovom, čeprav bodo nesli trgovci vse to sovražniku. Vse je mogoče. Svarunja pregleduje orožje in oči se mu iskre. Posebno so mu všeč škarje, zato veli prignati ovco. Brž preizkusi na nji novo rezilo, pri čemer mu pomagajo tudi trgovci. Naj ljudje pogledajo, naj vidijo, kako to gre. Ljudje so navdušeni. Svarunja razdeli škarje družinam, naj takoj ostrijejo vse volnarice!

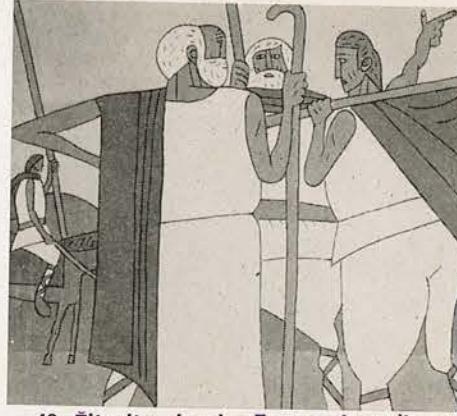
46. Kako zdaj Sloveni poskakujejo, trgovci so pa žalostni, ker so na lepem vsega blaga oropani. Toda Svarunja jih ne napodi, ne veli jih pobiti, temveč jim da znamenje, naj počakajo. Trgovci sežejo v svoje usnjene torbe in izvlečajo ven ženski nakit. Nekaj tega obesijo mladim ženam na vrat, nekaj pa razdele med vojnike, da si s tem pridobe njihovo naklonjenost. Res, s temi dragulji so osrečili mladi svet. Bile so steklene koralde raznih barv - in to je bila dragocenost za ženski svet. Mladenci bodo s temi dragulji osrečili svoje ljubljenke.

47. Kaj bodo torej dobili trgovci? Naj le počakajo, Svarunja jih ne bo nagnal praznih rok. Ljudje že znašajo sem nastrženo volno. Trgovci bi hoteli morda oprano, očiščeno volno, a v sili sprejmejo tudi uamazano. Ogromne kupe so je nanesli. Svarunja je velel prinesti še nekaj kož - in s tem je trgovce izplačal. Seveda bi hoteli še marsikaj, a starešini so sami določili ceno. Naj trgovci vzamejo in naj bodo veseli, da so toliko izkupili, povrh si še prihranili dolgo pot na sever. Trgovci so povezali volno z jermenimi in visoko natovorili konje.

48. Velmožje pa vneto razmišljajo, kaj naj store, kam naj krenej? Vsekakor morajo oditi izvidniki tja čez, da se prepričajo, kako je za gorami. Da, velmožni so si edini v tem; gre naj pa Žitovitov tront, ta bo najbolje opravil. Tako je! Žitovitova desetinja se je brž odpravila, da izvrši nalogo, ki so jo naložili velmožje. Tront je odšel - in se že naslednji dan vrnil. A ne sam, temveč nekaj obrskih konjikov je prišlo z njim. Kaj pa hočejo ti Obri? So mar Žitovitovo desetnijo ujeli - ali pa je desetnija nje tu sem zavlekla?

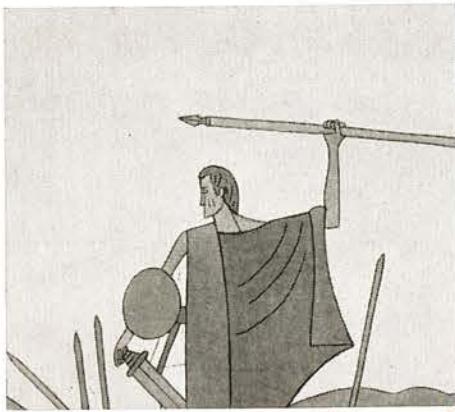
49. Žitovit pojasni: »Tam gori sredi pota smc se srečali - in Obri so nas hoteli brž posekat, ker so mislili, da smo Vlahi. Boja z njimi nismo hoteli tvegati, ker jih je bilo močno krde. Vlekli so iz nas, od kod prihajamo in kam hočemo? Ko smo jim polagoma dopovedali, kdo smo, so nam ukazali, naj se vrnemo - in tele konjuhe so nam obesili na vrat. So glasniki, ki hočejo do našega vojvoda, ker sicer bi jih mi spota ma zmetali s sedel v prepade.« Tako je povedal Žitovit in se med pripovedovanjem oziral na Obre.

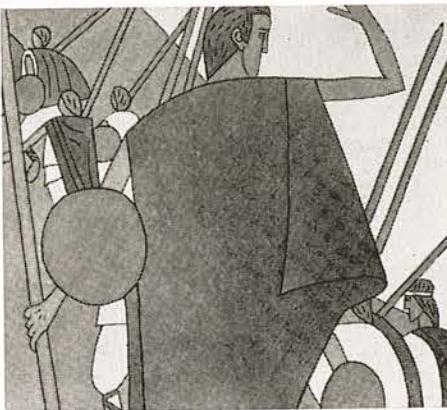
50. Da, bili so glasniki. Svarunja in velmožje so jih sprejeli in zaslišali, kolikor so razumeli avarsko govorico. Kaj torej hočejo glasniki? Povelnik obrskega krde, ki tabori na prelazu, jih pošilja z naročilom, naj Sloveni nemudoma odrinejo čez Ture. Onkraj gorovja so se namreč zasidrali Bajuvari (Bavarci), Avari sami brez pehote jih pa ne morejo pregnati. Naj se torej slovenska pehota dvigne, družine naj ostanejo tu; odrinile bodo potem, ko bo vojska Bavarse pregnala. Tako torej stoji stvar, ki ne obeta nič dobrega za potupoče slovensko bratstvo.

51. Velmožje se brž posvetujejo. Najprej pretehtavajo sporočilo avarskega tuduna, če so ga pravilno razumeli, ker avarska govorica je za Slovene težavna. Toda stvar je jasna kakor na dlani: ako bi hoteli Sloveni zasesti predele na oni strani gorovja, teda j se bodo morali pač zanje boriti in pregnati tuj živelj. In če jim Obri sami nudijo pomoč, vendar ne bodo Sloveni te pomoći odklanjali, tako nespametni niso. Zato sprejmejo ponudbo svojih vojnih zaveznikov in jim bodo nemudoma sledili, kakor želi tudun, po veljnik avarskega krde.

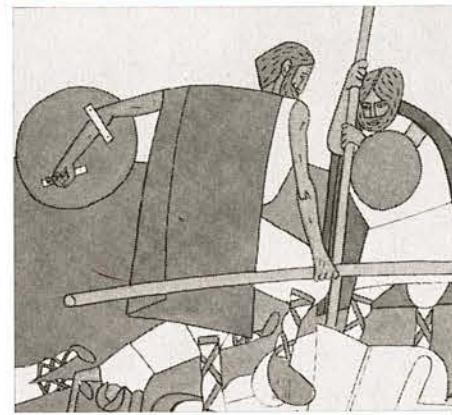
52. Vojska na noge! Desetnije se morajo ojačiti, ves moški cvet mora v krdelu! Pri družinah naj ostanejo za varstvo le šibke straže s čelniki in starešinami. Svarunja odreja, ukazuje, čeprav se nihče ne upira, nasprotno, vse hoče v borbo, še celo zvržki in ležuni hočejo v bojne vrste, da se bodo ponašali pred rogovinci. Celo junaške mladenke skomina, da bi šle pomagat; znašale bodo kamenje ali kar bodo pač borci potrebovali. Svarunja ne mara nikogar, če ni dovolj spreten in trden; le nekaj mladenk naj gre med ranocelce z zdravilnimi zelmi.

54. Na noge, hrabri, naprej! Po kratkem slovesu je krenila vojska na pot. Zadaj stopajo ranocelci z mladenkami, a bivoli vlečajo na saneh opremo za obvezovališče, kože za ležišča in štore. Na sever jih pelje cesta, čez Ture, tja gor, kjer jih čaka spočita, dobra zemlja. Pot je pa vroča, kajti cesta pelje naravnost v strmino, brez vijug. Svarunjeva vojska niti najmanj ne omaguje, razgleduje se po tem divjem okolju in dol po nižavju in njenem neizmernem gozdovju. Pod noč se ustavi, prenoči, naslednje jutro nadaljuje pot.

53. Po vsem taboru vrši. Boritelji se obožujejo, vojska se zbira na cesti. Svarunja si opasuje novi, težki meč ter pregleduje cete in orožje, vse novo mora z njimi, kajti borba bo bržas trda, odprla jim bo pot na sever - ali pa jim jo zaprla... K molitvi! Svarunja se prikloni soncu in vsa vojska se pripongue do tal, priporoča se vsemočnim, silnim bogovom in zaščitnikom za srečen izid bitve. Da bodo premagali sovražnike in jih pregnali s teh predelov, ki jih hranijo bogovi Svarunjevi vojski in njenim družinam. Vse v varstvo Svetovita.

55. Na prelazu zadenejo na obrsko kojnico. Tu tabori, tu preži na popotne ljudi in stoji na mrtvi straži na Turah. Ob cesti leži nekaj trupel in razmetano blago. Po vsem videzu so to sledovi beneške kavane, ki se je tu srečala z Obri... Svarunjevo pehoto so sprejeli Obri z vidnim zadovoljstvom. Njih poveljnik tudun pozdravi Svarunjo in mu pojasni, da so se tam doli zasidrali Bajuvarti, ki se hočejo polasti te zemlje ob Anizi. Tudun si ogleduje pehoto, teake in silne hlapce (Slovene), s temi se lahko loti Bavarov. (Dalje)

Vladko Kogoj

Ilustr. Robert Hlavaty

PRVE JASLICE

Brat Frančišek je bil zamišljen. Bližal se je Božič in mislil je na maledika Jezuščka v jaslicah.

»Oh, kako bi bilo lepo« - si je mislil brat Frančišek - »ko bi bil takrat tudi jaz v Betlehemu! S pastirci bi pohitel do Njega in bi ga prav nalahko pobožal po ličecu.«

Pri tem razmišljjanju se je brat Frančišek blaženo smehljal. Na obličju mu je še igrал nasmeh, ko je dospel do votline, v katero so se ob nevihtah zatekali pastirji. Zazrl se je v votlino in zazdelo se mu je, kot bi jo zagledal prvič v življenju. Misli je začel na pastirje in živali, ki so se zatekali vanjo. In glej, kar naenkrat

in povsem nepričakovano, mu je misel poletela do same Palestine. Pri tem se je brat Frančišek smehljal in smehljal. Pa le zakaj neki? O, tega ni hotel povedati. Svojo zamisel je razodel kasneje še nekaterim bratom: in tudi ti so se smehljali, smehljali in vidno odobravali. Z bratom Frančiškom so pohiteli do votline, jo temeljito počistili in napravili jasli. Joj, kako je vse to izgledalo lepo!

Brat Frančišek je stopil še do pastirjeve žene. Smehljaje ji je rekел:

»Bi mi posodila čez nekaj dni svoje dete za nekaj ur?«

Pastirjeva žena je brata Frančiška

začudeno pogledala. Ni mogla razumeti, kaj bo njen sin bratu Francišku.

»Veš, za Jezuščka bo« - ji je rekel - »skupaj z brati bomo poskusili ponoviti Njegovo rojstvo.«

In opisal ji je svojo zamisel.

»Moj sin - pa Jezušček?« se je nekako branila pastirjeva žena.

»Zakaj pa ne?« - jo je hitel prepričevati brat Francišek - »tako majhen je in še tako nedolžen.«

Novica o zamisli brata Franciška se je kaj hitro raznesla blizu indaleč. Vsi, ki so vedeli zanjo, so nestrpno čakali dan Kristusovega rojstva. Radi so imeli brata Franciška in prepričani so bili, da je vse, kar si on zamisli, res lepo in dobro.

Na božični večer se je pred votli-

Meta Rainer

no zbralno mnogo, mnogo ljudi. V votlini je na slami v jaslih ležalo dete in se smehtalo, smehtalo. Vol in osliček pa sta ga grela s svojo sapo.

»O, kako je to lepo!« so vzklikalni prisotni in rinili bliže, da bi bolje videli. Vsi so bili zamaknjeni.

»Jezuščkova« mati je bila presrečna. Njeno dete se je smehtalo, nekako tako, kot bi bilo prav res božje Dete. Najbolj zamaknjen pa je bil brat Francišek.

Njegova zamisel je porodila prve jaslice.

In iz Greccia v Abrucih so se jaslice razširile po vsem krščanskem svetu. Po naših domovih so še danes v veselje in radost malih in velikih.

Ilustr. Jelka Reichman

A
N
K
A

Naša Anka
pod odejo
še ne spi;
skoz cvetočo
nihajočo
tanko vejo
v daljne zvezde
še strmi.
Gleda budno
to prečudno
sinjo plan,
premisljuje
in modruje:
kje je sonce?
kje je dan?
Sen priplava
skoz zaveso,
Anko na rokah
odnese
s sabo daleč
daleč proč...
Anka naša,
lahko noč!

Danilo Gorinšek

Ilustr. Magda Tavčar

PRIHAJA NOVO LETO

Staro leto ni izpolnilo,
kar bilo je obljudilo,
brž zato ga pozabimo,
nič za njim se ne solzimo!

Novo leto k nam prihaja,
v hudem mrazu se poraja,
a obljudbla na pomlad
ptičjih pesmi, cvetnih trat.

Da poleti bo, je reklo,
kruh iz žita nam napeklo,
in da nas jesenske dni
s sladkim sadjem pogostí.

Če pa v zimi bo kazálo,
da besede ni držalo -
naj nas žalost ne obhaja:
novi leti spet prihaja!

Vesele božične praznike in srečno ter uspehov
polno novo leto vsem šolarjem, učiteljstvu,
sodelavcem, ilustratorjem in prijateljem

želite uredništvo in uprava
GALEBA

Kotiček za najmlajše

Vera Poljšak

Ilustr. Magda Tavčar

Črtomir Šinkovec
Ilustr. Klavdij Palčič

IDRIJSKA SKRIVNOST

KOVINA IZ IDRIJE
NIKDAR NE LAŽE:
NAM MRAZ IN TOPLOTO
NATANKO POKAŽE.

KAJ JE TO?

KAJ JE TO?

- ŽIVO SREBRO!

Neža Maurer

Ilustr. Bine Rogelj

REPKI

Rjav zajček po gozdu skaklja -
malo sem, malo tja.
Rjavi listi mu rahlo ob tačkah šumijo,
kot da se z zajčkom lovijo.

Z belim repkom zajček mahlja -
malo sem, malo tja.
Rjavi lističi rahlo med sabo šumijo:
Le kje se tako repki dobijo?

Tudi oni bi radi mahljali
z belim repkom, kot zajček zna -
malo sem, malo tja -
a listič vsak le rjav repek ima.

ZGODNJA ZIMA

Neko viharno jesensko noč je privijala zima in zjutraj je ležala slana vsepovsod. Cvetete so še zadnje jesenske rože, bele krizanteme. Listje na drevju še ni odpadlo, komaj, da je začelo rumeneti. Ptički so utihnili. In vsi so sprejeli zimo kot nepovabljenega, neprijetnega gosta.

— Kaj to pomeni? — je zima godrnjala. — Zakaj še ni listja potleh? Ali se ne mislite sleči? — je vprašala drevesa.

— Ni še naš čas, — Še malo hocoemo živeti, — so ji odgovorili.

— Vam že pokažem! Tako se pripravite! — In začela je pihati na vso moč. Poklicala je temne oblake, ki so natrosili kupe snega. Zadihal je mraz.

V hosti so se živali prestrašile, begale so semi in tja in obupno iskale zavetišča, nekatere so se poskrile v svoja gnezda, druge v dupline, v brloge ali v zatišje gostih smrek.

Rože na vrtu so žalostno povesile cvetove in vene.

Ljudje so se čudili zgodnji zimi. Niso bili pripravljeni nanjo. Zaprli so se v nezakurjene domove in zmrzovali.

Tedaj se je od nekje začul ukazuječ glas:

— Ni še tvoja ura, starka Zima! Izgini! — Zaklicalo je sonce, ta čudoviti vir življenja, toplice in svetlobe.

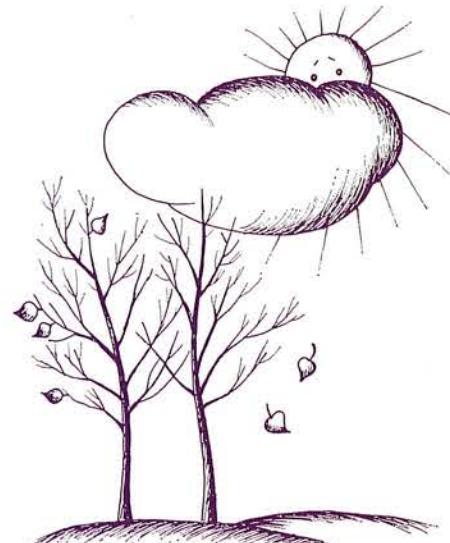
Uprlo je vroče žarke v belo odejo in sneg je vidno kopnel in skopnel.

Živali so se opogumile in se hitele pripravljati za zimo. Iz gozda so odmevali udarci sekire. Zadnje pridelke je kmet spravljal s polja. Zaživele so rože na vrtu in listi na drevesih. Polagoma so rumeneli in se blesteli v soncu kot zlato, nato postajali rdeči kot večerna zarja. Več dni so krasili vrtove in gozdove. Nato se je listje počasi trgal z vej in drselo na tla. Drevesa so ostala gola in tiha.

Sonce se je zameglilo in poklicalo zimo:

— Pridi! Sedaj je tvoj čas. — Nato se je skrilo za oblake.

Zima pa je veselo zagospodarila. Z ivjem je ovila drevesa, osušene trave in štrclje po njivah. Pričarala je viharje in mraz, sneg in led.

*za Mirjam, Judito in Bogdana,
nečake v daljnji Avstraliji*

Léti, léti, ptičica!
Nesi, nesi kos srca.

V pismu naše misli so,
v pismu naša srca so.

Léti, léti čez dolé,
čez vrhe in čez morjé.

Nesi zrak naših gorá,
našo pesem úkanja;

kapljic sto naše vodé
izpod skale biserne;

bilčic tisoč pestrih trav
zberi z naših vseh dobrav,

v šop poveži jih droban,
kakor z rôko nežno ubran;

šop za bogkov kot naj bo
nad mizo javorovo.

V kljun daj kepico prsti:
rodne zemlje biseri

bodo vzklili vsepovsod,
koder je slovenski rod,

kot od vetra listje gnan,
po vsej zemlji razmetan.

Šepni, ptička, jim v uhó
govorico materino,

da bo v njih pozvanjala,
jim skravnosti bájala...

Léti, léti, ptičica,
nič ne čakaj kraj morja.

Čakamo te iz dneva v dan,
da se vrneš spet od tam,

v kljunčku pa vesela vest:
»Vsak ostal je domu zvest!«

Rjavkino priběžališče

Hostna Lucija, zeliščarica, tista, ki je prijateljevala z medvedko Meto, se je spet enkrat napotila v gozd drvarit.

Bila je že pozna jesen, na duri je že trkala zima, Lucijina dotrajana lesenjača, ki je stala blizu vasice Bujkovja, nekje na jugozahodnem podnožju obrobnega snežniškega pogorja, je bila bogata z razpoklinami in skoraj nevidnimi špranjicami. Zima je ponavadi bila mačehovska, neusmiljena in zahrbtina, tihotapila se je skozi sto špranjic v Lucijino lesenjačo, se hulila pod odejo in se pričomala k Luciji, kakor da se je hotela pri njej pogreti, Lucijin gašperček * pa je bil tako nebogljén zaveznik; požiral je polena kakor moloh **. Zato je uboga Lucija morala vsako jesen napraviti kar skladovnico drv.

Lucijo je tudi to pot spremjal ne zvesti ovčar Hudi. Primerilo se je namreč, da je kdaj pa kdaj kak izprijen razbojniški klatež napadel kakšnega drvarja, pastirja, gobarja in tudi izletnika, če je slutil, da bi si utegnil »prislužiti« kaj penezov. Hudi ni poznal šale. Imel je, kakor pravijo, nos. Zavohal je celó skrito misel tujca, na katerega sta semertja v hosti naletela, ter zamolklo, tih, toda preteče zarenčal, je zatrjevala Lucija. V takem primeru je Lucija

* Gašperček - majhna železna peč

** Moloh - požrešna, krvoločna sila, ki terja hude žrtve

krčevito stisnila ročaj svoje sekirice... Nepridiprav jo je samo bežno pozdravil ter jo jadrno odkuril.

Dan je bil lep, za tako pozno jesen prav topel. Hudi je Luciji pomagal vleči voziček, je sopihal, iz gobca mu je molel jezik. Tako sta po položni strmini privlekla voziček na majhno jaso, mimo katere je žuborel skromen potoček. Lucija je namervala tu sesti, si za silo odpočiti in pomalicati. Tudi za Hudega je imela nekaj kosti in kos trdega kruha. Tedajci je zaslišala bučno lomastenje, kakor da se je prebijal skozi goščanje medvedji brdavs, ki je brezobzorno lomil trhle veje in slabotno mladičje. Hudi je tiho tiho zarenčal. Dlaka se mu je ježasto nasršila. Nemara je Meta? Ne! Hudi medvedko predobro pozna, ne bi renčal, dlaka se mu ne bi nasršila. Hudi bi ji stekel naproti in se skušal z njo poigrati, kakor je napravil vselej, ko sta se srečala v gozdu ali ko je v poznih jesenskih dnevih včasi Meto zaneslo v njuno brunarico, da je dobila kaj za pod zob, najrajši kakšno suho hruško ali jabolčni krhelj. Lomastenje je bilo čedalje bolj bučno, hrupnejše.

»Stopiva no, Hudi, povzpniva se tjale na grič, mogoče bova videla, kdo tako nazarensko razgraja!«

Urno sta jo urezala po položni stezi proti nizkemu holmcu.

Dajci je za svojimi petami zaslišala drobneče peketanje in zadihanje sopihanje neke živali. Ni se še utegnila dobro obrniti in pogledati, kdo

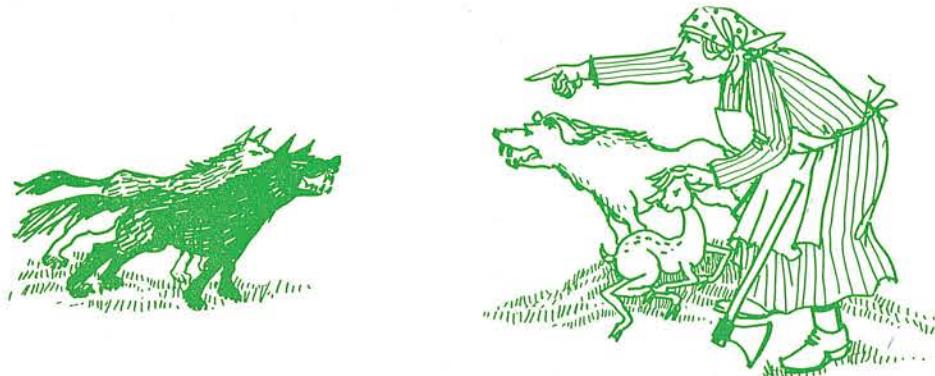
ji sledi, ko jo je dohitela mlada srnica in se sesedla ob njenih nogah, kakor da ji je zlovešča sila spodsekal nožice. Hudi se ji je približal.. Srnica se je skušala dvigniti, zbezati pred novo nevarnostjo, pa ni mogla... Pa se je kmalu potolažila, ko jo je Hudi samo povohal in se z gobčkom prijateljsko dotaknil njene mehkega, žametnega noska. Peganjanka - očitno je bilo, da je nekdo preganjal - je z blagimi očki žalostno pogledala Lucijo, kakor da jo je hotela zaprositi, naj jo zaščiti. In zares je prosila, naj jo vzame v varstvo. Hkrati sta kakšnih trideset

Z visoko dvignjeno sekirico se je zapodila proti zverinama, Hudi za njo. Volka sta se, očitno je bilo, prestrašila, se ritensko umaknila in jo ubrala v goščo.

»Ali sem te tako učila, Hudi?!« se je Lucija usajala nad Hudim. »Ali ti nisem vedno dopovedovala, da je nojboljša obramba nagel, odločen napad, poscané ti tako!?!«

Hudi se je dobro zavedal, da ga je polomil ter je ponižno stisnil rep med zadnje noge.

Srnica se je ves čas tiščala Lucijinega krila in se je še vedno tresla. Lucija jo je božala:

korakov od srnice in pogumne Lucije, ki se ni prav nič prestrašila, obstala dva krepka, čokata volka. Režala sta, kazala grozljive zobe in se pripravljala na napad. Hudi je renčal in prav tako kazal ostre, bele zobe, Lucija pa je dvignila sekirico in zavpila:

»Pošasti, izginita, zgubita se, če ne vaju živa razkosam! Hudi udari!«

Hudi ni bil strahopetec, dva tako junaška velikana pa sta le zbudila v njem precējšjo mero spoštovanja. Obotavljal se je, kakor da je Luciji hotel reči: »Počakajva! Naj volka napadeta, potem pa...«

Lucija ga je ozmerjala:

»Mrha strahopetna, za menoj!«

»Nič se ne boj, revica moja, zdaj pojdeš z menoj, spala boš v hlevu poleg Hudega, koze in zajčkov!«

Srnici, katere dlaka se je že barvala z zimskim sivo rjavim kožuškom, je Lucija vzdela ime: Rjavka. To ime je srna ohranila tudi poslej poleti, ko se je preobleklá v rdečkasto rumeni kožušček.

Rjavka je uživala vso jesen in vso dolgo, mrzlo zimo Lucijino zavetje. Rada se je je igrala s Hudim in Lucijino muco Črno, še najrajši pa je ležala v kuhinji pri nogah svoje zavetnice.

Tako, tako, Rjavka moja, vsa druga leta sem jeseni in pozimi imela tako mrzle noge, letos pa me tako

prijetno greješ, da sem se kar pomladila. Bojim se le, da te bo gozd spomladni zvabil v svoje naročje...«

Lucijina bojazen se je uresničila. Klic gozda je bil prevabeč in preapeljiv, da bi se mu bila lahko Rjavka uprla, odzvala se mu je, našla življenskega tovariša, povrgla krepkega mladička in ga jeseni pripeljala - na obisk k Luciji. Vso zimo sta oba ostala pri stari zeliščarici, ji grela mrzle noge in jo v dolgočasni pozni jeseni in mrzli zimi kratkočasila, ji

lepšala življenje. Tako se je ta zgodba ponavlja jesen za jesenjo, zimo za zimo. Hudi je nekolikanj ljubosumen, zakaj Lucijina ljubezen, ki je bila prejšnje čase vsa samo njegova, je zdaj nekako porazdeljena.

»Nič nisi izgubil, Hudi,« ga tolaži Lucija, »moja ljubezen ni manjša, pridobil pa si si ljubezen srnice in njenega ljubkega srnjačka!«

Hudi bržcas ne razume modre Lucijine misli, rad pa se poigrava z nagajivim, poskočnim srnjačkom.

Zanimivosti

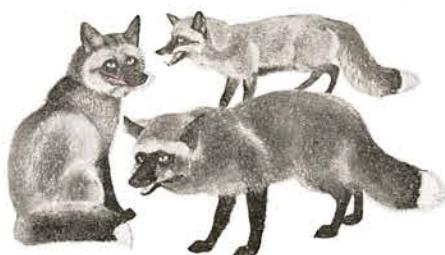
Vojan Arhar

Mehko kot zajček

Ko pride zima, začnemo nositi kučme. Izdelane so iz polhovega krvna. Tako so toplice, da nas nič ne zebe v ušesa, čeprav burja še tako tuli okrog voglov.

Čeprav se na svetovnem tržišču pojavljajo tudi krvna tropskih živali (npr. tigrov in leopardov), so najbolj cenjena krvna iz severnih in polarnih predelov zemeljske oble. Sibirija, Kanada, Aljaska, Švedska, Norveška in Finska so tiste dežele, ki zalagajo svetovni trg z največjimi količinami in najboljšimi vrstami krzen. Živali z dragoceno kožuhovino lovijo izurjeni lovci, odkar pa so leta 1880 v Kanadi ustavili posebno farmo za dragocene kožuharje, se število takih farm nenehno veča. Največ teh farm je v Združenih državah Amerike in v Kanadi.

Najbolj znane vrste krvna so: astrahan,

hermelin, skunks, srebrna in platinasta lisica in činičila. Svetovna središča za prodajo krzen so Montreal v Kanadi, New York, Chicago in Seattle v Združenih državah Amerike, v Evropi pa London, Leipzig in Moskva. Najdragocenejša krvna prodajajo vsako posebej, ostala pa v ducatih in še večjih svežnjih.

ZGONIŠKA OBČINA - Zgonik, sedež občine. Zelo starva vaška cerkev je posvečena sv. Mihaelu. V vasi je slovenska osnovna šola s celodnevno zaposlitvijo.

ZGONIŠKA OBČINA - Njena površina meri 31,22 km² in ima 1348 prebivalcev (po štetju iz leta 1970). Kraji zgoniške občine so: Zgonik, Salež, Samatorca, Koludrovica, Brišče, Gabrovec, Devinščina, Briščiki, postaja Prosek, Repnič, Zagradec, Bajta in Božje polje.

ZGONIŠKA OBČINA - Salež. Na griču pri Saležu so ostanki starega gradišča. Tudi v tej vasi je osnovna šola s celodnevno zaposlitvijo.

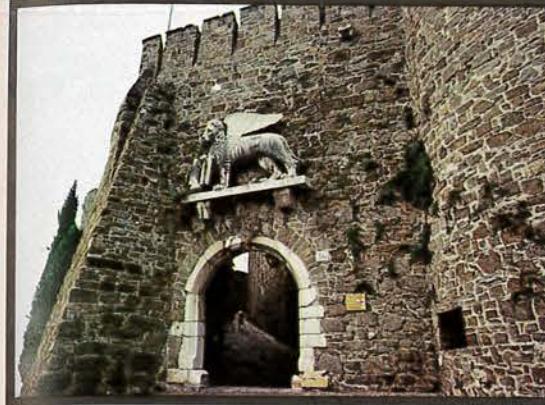
ZGONIŠKA OBČINA - Občinska hiša v Zgoniku. Zgoniška občina nima grba.

ZGONIŠKA OBČINA - Brizu Briščkov je velika in globoka Briška jama. Urejene stopnice in steze ter električna razsvetljjava omogočajo ogled njenih čudovitih kapnikov.

ZGONIŠKA OBČINA - Briščiki. V vasi je slovenska osnovna šola.

ZGONIŠKA OBČINA - Na kraškem svetu zgoniške občine je več kamnolomov.

ZGONIŠKA OBČINA - Postaja Prosek. Na to železniško postajo pripeljejo z vlaki letno na desettisočé glav goveje živine, konj in ovac iz vzhodnoevropskih držav.

GORICA V PRETEKLOSTI - Stolni trg (danes Piazza Cavour). Leta 1210 je goriški grof pod pobočjem grajskega griča dodelil prostor za trg. Ta je postal jedro spodnjega mesta. Okrog tega prostora so se polagoma zvrstile prve mestne hiše in cerkev (najprej podrejena solkanski župniji, nato župna in od leta 1751 stolna cerkev).

GORICA V PRETEKLOSTI - Stara občinska hiša. Za deželnimi stanovi se je podal »na ravno« tudi občinski predstavnik. Ta si je postavil ob začetku Raštela skromno, toda prijazno in z ličnim balkonom okrašeno hišo (1572).

GORICA V PRETEKLOSTI - Rojstna hiša slovenskega slikarja Josipa Tominca. Prej postavna je na stolnem trgu tudi hiša trgovca Janeza Tominca. V njej se je leta 1790 rodil znan slikar Josip Tominc. Njegova dela se nahajajo v Gorici, v gradu Kromberk, v Trstu, v Ljubljani in na Dunaju.

GORICA V PRETEKLOSTI - Pogled preko Raštela. Najstarejša mestna ulica je Raštel. Iz stolnega trga se je preko te ulice odvijala pot proti severovzhodu in se nato razcepila v dve smeri: ena je nadaljevala pot proti severovzhodu skozi soško dolino čez Predel na Koroško, druga pa proti zapadu čez Sočo proti Brdom in Furlaniji. Raštel je bil vseskozi in je še danes zelo živahna ulica z raznovrstnimi trgovinami.

GORICA V PRETEKLOSTI - Simbol mesta Gorice je grad: mogočna stavba na majhnem, a razmeroma strmem griču. Okrog njega se je razvilo mesto. Grad poznamo prvič po podobi na pečatu, ki ga je grof Henrik II. daroval mestu leta 1307. Poleg gradu so na pečatu vidne tudi številne hiše tedenjega zgornjega mesta. Grad je doživel do danes precej sprememb in dozidav. Posebno ga je prizadela prva svetovna vojna.

GORICA V PRETEKLOSTI - Hiša deželnih stanov. Zgornje mesto se je polagoma začelo prazniti. Najprej so se preselile »na ravno« predstavnische stavbe. Leta 1542 so se v novo palačo ob cerkvi vselili deželni stanovi.

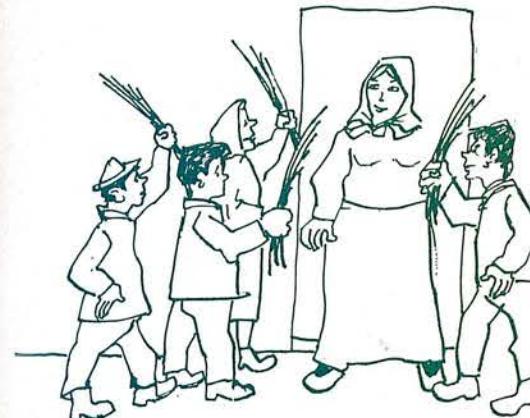
GORICA V PRETEKLOSTI - Volkerjeva hiša. Spodnji trg so najprej obkrožile hiše trgovcev in obrtnikov. Značilni so bili tu portikati, kjer je bil tedenski sejem. Najbolj značilna je Volkerjeva hiša iz leta 1441 (glej vzidano ploščo!). Iz srednjega okna te hiše je leta 1563 pridigal prvi slovenski pisatelj Primož Trubar.

GORICA V PRETEKLOSTI - Vmesno cestno vez med gradom in Raštelom predstavlja značilna ulica, ki nosi danes ime Cocevia, kar seveda izhaja iz slovenskega »Kočevje«.

Valentin Polanšek

Ilustr. Robert Hlavaty

Šapavci

Danilo Gorinšek

Tale Jur...

Tale Jur, ta sladkosnedec,
iz Prismukovcev doma,
ves je sneden bil na grozdje,
rad ga imel je kar se dà...

Tale Jur prav zagotovo
pa na glavi je šantal,
ko iskat je sladko grozdje
— kosa črnega poslal...

Taje Jur pri tem se kosu
namreč je uštel močno:
kos sicer je res odletel,
a — nazaj ga ni bilo...

Tale Jur namesto grozdja
je dobil samo dolg nos,
ker, ko sam je goltal sline,
grozdje je pozobal — kos!

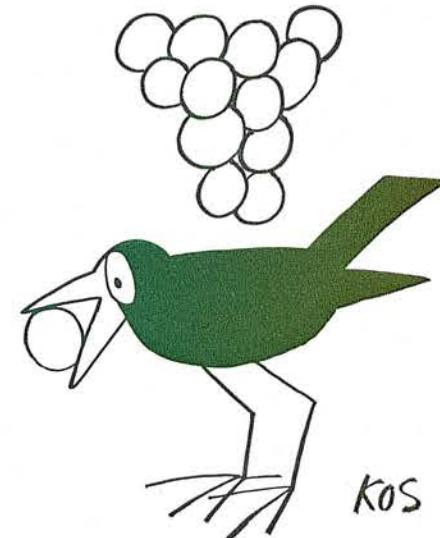
V ranem jutru šibe v roke,
hopsasaja, kaj bo to!
Kaj? Veselje za otroke,
a odrasel tepen bo!

Prvo k mami, očku, delu:
zdravja voščijo in sreče!
Potlej dalje že k sosedu
s šapljo mladež teče.

Za klobase in za krap
poje šiba: šip - šap - šap.
A kdor nič ne misli dati,
temu rečejo vsi hkrati:
Saj ni časa tukaj stati!

ŠAPANJE - Koroški običaj na praznik Nedolžnih otrok 28. decembra. Otroci »tepejo« odrasle s šibami in jim želijo srečo v novem letu. Pri tem dobivajo darove, zadnje čase predvsem denar. Pri nas poznamo ta običaj pod imenom »Tepežnica«.

Ilustr. Božo Kos

Slike iz narave

Miro P.

KROKAR

Krokar je velika črna ptica, ki se včasih pojavi tudi pri nas, kadar nastopi huda zima. Čeprav je slab letalec, ker leta s težavo, meri čez peruti do 120 centimetrov. Živi v

Evropi in gnezdi po samotnih, odmaknjenih in neobljudenih gozdovih. Gnezdo zgradi iz suhljadi in suhega mahu. Samica znese od 4 do 6 zelenomodrih pikčastih jajc. Ko se izležejo mladiči, jih starši pitajo in čuvajo skoraj tri mesece. Mladiči se dolgo zadržujejo s starši in samec lepo skrbi za gnezdo in mladiče. Rekli bi, da je »vzoren soprog«.

Krokar se hrani z žuželkami, žabami, mlađimi pticami, zajci in loti se celo mrhovine. Rad krade bleščeče predmete in jih skriva. Je pa krokar pretkana ptica. Spoznamo ga po krokajočem glasu, kadar se oglasa kot vodja jate. Pravijo, da je glasnik slabih znamenj. Krokarja se da z lahkoto udomačiti in se nauči tudi nekaj besed.

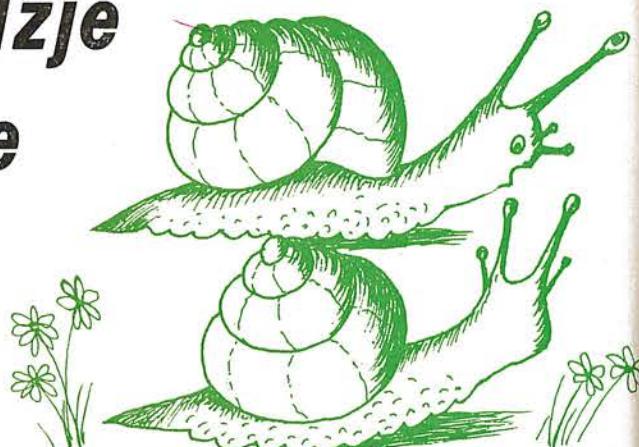
Franci Lakovič

Ilustr. Jelka Reichman

Polžje tekmovanje

V vrtu našem polžka dva sta v hitrosti tekmovala,
v hipu istem sta oba
prek gredice se pognala.

Sedmi že minil je dan,
kar se tekma je začela,
najbrž čakamo zaman,
da do cilja bi prispela.

Filatelija

Helena Magajna

Naivna umetnost na znamkah

Tokrat bomo spregovorili o naivni umetnosti, ki je v zadnjih letih dobesedno preplavila največja svetovna tržišča umetnin in obogatila marsikatero domačo zbirko slik.

Kdo so pravzaprav slikarji - naivci? To so preprosti, večinoma neuki ljudje, ki radi rišejo in slikajo. Nimajo nobene umetniške šole in slikajo, kar jim je všeč. Navadno slikajo naravo in prizore iz kmečkega življenja. Včasih se nam te slike zdijo čudne. Ljudje imajo spačene obraze, krava je večja od pastirja, roža večja od hiše in podobno. To je zato, ker naivci poudarjajo to, kar čutijo v tistem trenutku, ko sliko doživljajo. Vse pa je narisano s prekrasnimi, živimi barvnimi odtenki. Naivci sami mešajo in pripravljajo barve in to je njihova skrivnost. Njihova posebnost je tudi, da rišejo na steklo. Če se steklo razbije, se razbije slika.

Naivno slikarstvo se je rodilo na paši, kjer so začeli pastirji, da bi preganjali čas, risati in slikati, podobno kot so nekoč iz lesa izrezovali razne lesene predmete. Ravnou največji mojster naivcev, danes slavni Ivan Generalič, je začel svojo umetniško pot na paši. Rodil se je leta 1914 na majhni kmetiji v Hlebinah na Hrvaškem, kjer še danes živi. Slika in riše v glavnem na steklu motive iz rodne Podравine. Ivan Generalič je prvi, ki je začel slikati na neki nov način. Kmalu pa je imel precej posnemalcev, zbral jih je okoli sebe in jim razkril svoj način slikanja. Tako je nastala svetovno znana hlebinska šola naivne umetnosti. Danes je v Hlebinah drugi največji muzej naivne umetnosti na svetu. Prvič je Ivan Generalič razstavljal leta 1931 v Zagrebu, a v zadnjem desetletju v vseh največjih svetovnih galerijah. Tudi njegov sin Josip je že priznan umetnik.

Ivan Generalič najraji riše živali: konje, srne, krave, ogromne rive, ovce in prekrasne živopisane peteline. Narisal je nešteto prizorov iz kmečkega življenja: kako kmet grabi listje, seno, kako orje, trga grozdje, praznuje... Skratka njegov kmet na slikah

živi. Prekrasni so sončni zahodi v zimski pokrajini. Njegove slike so že danes neprecenljive vrednosti, a on še vedno ustvarja.

Skratka, naivna umetnost je s tako naglico osvojila svet, kot še nobena druga umetniška struja. Ljudje so jo sprejeli s širokim srcem, kakor da bi nanjo že dolgo čakali.

Da bolje razumemo ta umetniški čudež, citiram besede Ivana Generaliča: »Naivna umetnost, to je kar slikamo z dušo in srcem, je tisto, kar lahko vsakdo razume«.

Stalna razstava naivcev v Trstu je v umetniški galeriji Barisi v ulici Rossetti 8.

NOVE IZDAJE

Jugoslavija je 9. septembra letos izdala serijo znamk o naivni umetnosti. Serija obsega 4 znamke in sicer 80 par, 2, 5 in 8 dinarjev, ki predstavljajo slike najbolj znanih jugoslovanskih naivcev. Znamka za 80 par predstavlja praznik v kmečki hiši s plesom in godbo. Slika je delo banatskega slikarja Janka Knjazovića. Znamka za 2 dinarja predstavlja ogromnega petelina, ki je za

strašilo sredi rumenega pšeničnega polja. Slika je delo slavnega očeta naivne umetnosti Ivana Generaliča. Znamka za 5 dinarjev predstavlja perice ob potoku v zimskem času. Sliko je narisal hrvatski slikar Ivan

Lacković. Znamka za 8 dinarjev predstavlja kmečko ohtec z godbo in svati. Slika je delo srbskega umetnika Janka Brasiča. Vse znamke so natiskane v lepih, živilih barvah in so res prekrasne.

V svetu tehnike

Predor pod Rokavskim prelivom

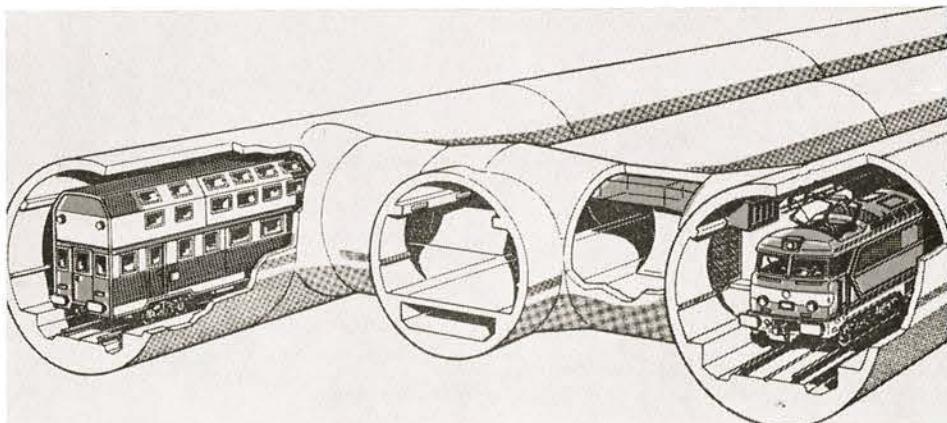
Če ne bodo nastale ovire, se bomo verjetno že leta 1980 z vlakom peljali iz Francije v Anglijo skozi predor pod Rokavskim prelivom.

Zamisel, da bi povezali evropsko celino z Britanskim otokom, je stara že več kot stosedemdeset let. Bodisi Francozi, kot Angleži, so izdelali že več načrtov za gradnjo predora pod morjem. Nekateri načrti so celo previdevali gradnjo velikega mostu, ki bi ga na opornikih speljali med dvema najbližjima točkama Francije in Anglije. Sedaj pa se uresničuje zamisel o podvodni poti. Sto metrov pod morsko gladino bodo speljali tricevni predor, kot ga kaže spodnja slika. Francoski in angleški strokovnjaki v takih gradnjah so namreč izdelali nov načrt za

to mogočno podvodno pot in obe državi sta že sestavili skupini strokovnjakov in tehnikov, ki bosta skrbeli za gradnjo, kar bo seveda zahtevalo ogromno denarja.

Tehniki so si tokrat zamislili veliko prometno žilo iz treh ogromnih, debelih cevi. Dve cevi naj bi služili za železniški in medmestni promet, tretja, srednja cev, pa bo namenjena oskrbovanju. Srednja cev bo opremljena s tehničnimi napravami, elektrovodi in z vso drugo potrebno opremo za vzdrževanje predora.

Obeta se nam torej, da bomo čez približno šest ali sedem let pri nas stopili na vlak in izstopili v Londonu, ne da bi bilo potrebno na francoski obali prestopati na trajekt, kot se to dogaja danes.

Danilo Gorinšek

Ilustr. Božo Kos

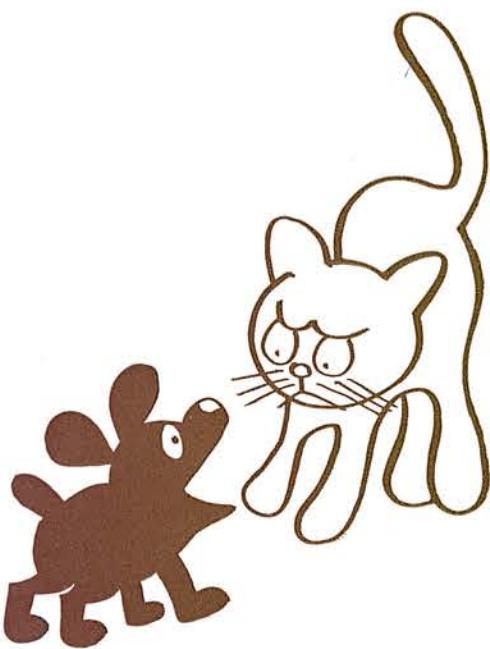
HAV IN MJAV

»Hav« je seveda ime Mojcinemu kužku, »Mjav« pa njeni muci. Hav je majhen, črn kot smola in ves dan in še vso noč prečepi v Mojcini sobici za pečjo. Mjav je pa kar velika, bela kot mleko, zleknjeno pa poležava noč in dan, seveda pa tudi dan in noč, na pručki prav tako v Mojcini sobici. Pručka stoji natanko nasproti peči in tako si seveda dan in noč ter noč in dan gledata v oči kužek Hav in muca Mjav. Čudno je le to, da drug drugega nič v mar ne jemljetata in Hav nič ne bevska v Mjav, Miav pa nič ne piha v Hava. Pa ne samo to: Hav niti malo na zalaja, še za pol hipca ne, Mjav pa nič ne godrnja in ne prede, kot se to spodobi še posebno za tako veliko mačko.

Imajo pa tudi pri sosedovih kužka in mucko, samo da pri njih ni mucki ime »Mjav«, ampak »Lizika«, kužku pa »Pazi« in ne »Hav«. Je pa tudi Pazi majhen in črn psiček, Lizika pa takisto velika, bela mačka. Razlikujeta se pa Lizika od Mjav in Pazi od Hava tudi sicer, ne samo po imenih. Medtem ko Mojcinemu Havu sploh ni mar za Mjav in dan in noč ter noč in dan nepremično le strmita drug v drugega, je pri sosedovih prav zaradi kužka in mačke oziroma zaradi Pazija in Lizike pravcat direndaj. Pazi namreč nenehno dreza v Liziko in bevska vanjo, kot da ga ni za pol manj od nje, temveč še enkrat več. Lizika tedaj ponavadi stisne rep med noge in jo ucvre, če treba tudi na kakšno

drevo, ali pa kar na streho, kamor pač Pazi ne more za njo. Včasih pa je tudi nasprotno: Lizika zapiha in zadreza v Pazija, da se letemu kar dlaka naježi, takrat pa jo on pobriše. Seveda ne na kakšno drevo ali streho, ker tega pač ne zmore. Tako se za Pazija in Liziko pač upravičeno lahko reče, da sta si kot pes in mačka...

Seveda pa zdaj postaja velika uganka, zakaj sta si sosedova Pazi in Lizika kot pes in mačka, Mojcina

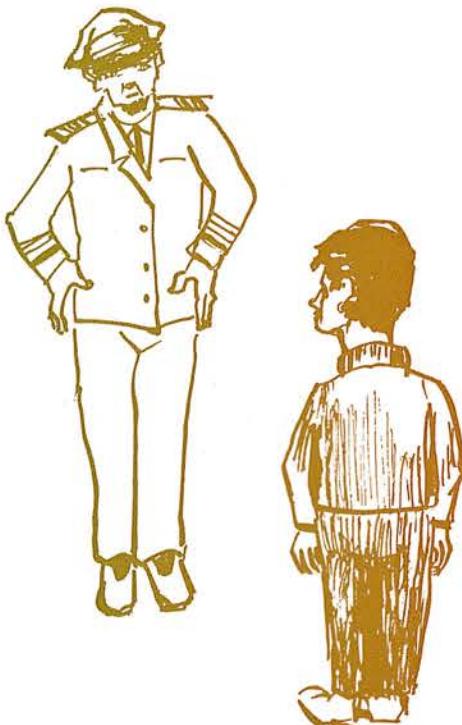
Mjav in Hav pa čisto nič. Sta Hav in Mjav kar venomer bolna ali pa že toliko stara, da se jima ne ljubi več niti nagajati drug drugemu?
Le kdo zdaj lahko reši to uganko?

Elizabeta Koman

Da ne bo preveč ugibanja, povem kar vnaprej; Mojcin Hav je lesen kužek, torej igračka, Mojcina Mjav pa prav tako... Zato si res ne moreta biti v laseh kot pes in mačka!

Ilustr. Robert Hlavaty

SLEPI POTNIK

Na veliki ladji, ki je plula proti Avstraliji, so našli slepega potnika - drobnega dečka. Tri dni se je že skrival med sodi v spodnjem delu ladje. Bil je bled, suh in slabo oblečen. Krmar ga je našel in takoj odpeljal h kapitanu. Začelo se je strogo izpravevanje, toda mali Peter ni hotel odgovoriti na nobeno vprašanje. Ni hotel povedati, kako je prišel na ladjo, kdo mu je pomagal in s čim se je hranil tri dni. Ko so ga preiskali, je imel v žepu trdo skorjo črnega kruha in sliko odraslega človeka, ki bil bil lahko njegov oče.

Kapitan mu je grozil, da ga bodo vrgli v morje, če ne pove, zakaj je bil skrit na ladji. Šele nato je mali Peter izjavil: »Ne bojte se, nisem vohun, le ubogi deček sem, ki išče svojega očeta. Sam sem na svetu in moram ga najti. Vem da je v Avstraliji in zato sem ga hotel poiškati«. Nato je goreče poljubil očetovo sliko.

Kapitan je bil ginjen. Objel ga je in s solznimi očmi mu je rekел: »Nič se ti ni treba batiti. Sam ti bom plačal vožnjo, da ne boš naš slepi potnik. Pomagali ti bomo najti očeta«.

Novosti na knjižni polici

Branka Jurca:

Čuj in Katka

Zgodbice za otroke, v zbirki Deteljica izdala založba Mladinska knjiga v Ljubljani, 1974; 96 strani.

V pričajoči najnovejši knjižici zlasti med otroki priljubljene pisateljice Branke Jurca so naposled zbrane vse kratke zabavne zgodbice - skupaj jih je 31 - o psičku Čuju in deklici Katki. Poprej so te priopovedi, ki jih sestavlja nekako poldruga stran besedila ter po ena barvna in včasih še po ena črnobela ilustracija, že več let izhajale v listu »Ciciban«, nekaj pa jih je bilo objavljenih tudi v zbirki »Čebelica«.

Tudi te zgodbice Branke Jurca ki to pot govorijo o življenju in dogodivščinah navrhane deklike Katke, njenih domačih in še zlasti o njenem razposajenem kužku Čuju, so predvsem zelo realistične podobe, brez pravljičnih ali fantazijskih primesi. Ker je delo namenjeno v prvi vrsti najmlajšim bralcem, je tudi zadostи pregledno in preprosto napisano, hkrati pa je tudi lahko ter nevsljivo poučno.

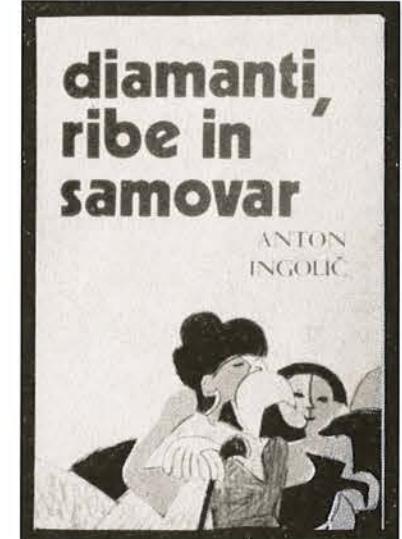
Knjižica »Čuj in Katka« pomeni začetek nove knjižne zbirke »Deteljica«; vanjo bodo

- za razliko od »Cicibanove knjižnice« - uvrščene knjige manjšega formata (podobnega »Čebelici«) z mehkejšimi platnicami. Delo je ilustrirala Marjanca Jemec-Božič; tehnično je knjigo uredila Vlasta Zagorski, opremila pa jo je Marjetka Potrč.

Anton Ingolič:

Diamanti, ribe in samovar

Mladinska povest, v zbirki Sinji galeb (št. 175) izdala založba Mladinska knjiga, v Ljubljani, 1974; 250 strani.

Nova Ingoličeva mladinska potopisna povest se dogaja v Sibiriji. Pravzaprav se vzporedno odvijata kar dve zgodbici: dedo-

va in vnukova. Ded je Sibirijo doživel in spoznal kot ujet avstro-ogrski vojak in kasnejši rdečarmejec, njegov vnuk pa kot turist - novinar, dopisnik šolskega glasila »Iskrice«.

Pisatelj je očitno hotel s tem svojim novim delom opozoriti na spremembe v načinu življenja, na razliko med nekoč in danes. To se mu s samo potopisno povestjo ne bi moglo tako posrečiti, če ne bi krajev, ki jih opisuje, in tamkajšnjega življenja sam doživel. Ingoličev pisateljski svet raste namreč iz osebnih doživetij; to ne velja samo za številne romane, namenjene odraslim

bralcem, ampak tudi za mladinska dela. Vtise s potovanja po Sibiriji je strnil že v knjigi »Sibirska srečanja« (1966), za mlaide bralce pa je svoje spomine in doživetja opisal v potopisni povesti, v kateri je resnično in izmišljeno pripoved morala zliti v prikupno celoto bogata pisateljska domišljija.

Knjigo je opremila in oblikovala Dunja Furlani, objavljene fotografije je izbral in prispeval sam avtor, spremno besedo o pisatelju in njegovem delu pa je prispevala Berta Golob. Obe knjige dobite v Tržaški knjigarni.

Zapojmo veselo

Pavel Golia

JURČEK - PROLOG

A. Vodopivec

Mi smo po-potno gleda- li- šče, za nado- budni mladi rod.
A tudi starček nas o-bišče, in zado- voljen gre od tod. Mi stričku, teti, očku,
mami, srce zjasnimo in o- braz. Naj pridejo pogosto z vami, da pomla-
-dé se sredi nas. Cel mesec smo premišljeva- li, še v poznih mozgali no-
-čeh, ka- ko bi publikum naš ma- li, speljali v dobro voljo, v smeh!

Sport

Petdesetletnica Zveze slovenskih športnih društev

Ivan Furlanič - Mario Šusteršič

Nekdanji športniki pripovedujejo

V tej številki se bomo še enkrat spomnili lepega jubileja, 50-letnice ustanovitve prve osrednje športne organizacije pri nas. To pot bodo naši sobesedniki kar trije. Najprej bomo izvedeli precej zanimivih stvari od Antona Pertota, nekdanjega tajnika barkovljanskega veslaškega kluba »Sirena«.

Anton Pertot nam je povedal, da so tržaški veslaški klub ustanovili oktobra 1924. leta in njegova dejavnost se je kmalu razbohotila. Tri leta kasneje pa je bil klub »Sirena« iz vsem dobro znanih razlogov

razpuščen. V treh letih, od ustanovitve do razpustitve, je preko 60 močnih deklet in fantov - veslačic in veslačev - marljivo in prizadetno treniralo pod večim vodstvom trenerja češkega porekla Štveraka, ki je bil uradnik v neki banki v Trstu. Pridni člani in članice kluba »Sirena« pa žal niso imeli niti enkratnega zadoščenja, da bi vsaj enkrat uradno nastopili na veslaški regati in pokazali svojo resnično moč in pripravljenost. Klub temu so jim kolegi italijanske narodnosti nekoliko zavidali izredno dobro pri-

Že pred ustanovitvijo športnega kluba VAL in veslaškega kluba SIRENA so v Barkovljah imeli Slovensko telovadno društvo SOKOL. Na sliki je skupina telovadcev - sokolašev leta 1909.

pravljenošč, saj so skupno trenirali v barkovljanskem zalivu, kjer so jih opazovali pri veslanju. Veslaški klub »Sirena« je imel člansko narno v bližini kopalnišča »Excelsior«, člani kluba pa so bili domačini iz Barkovelj, Greste, Rojana, Kontovela, iz mesta in okolice Trsta. Klubski inventar je bil tudi za današnje pojme dokaj bogat. Imeli so štiri čolne, od katerih je eden stal takrat 6 tisoč lir, kar pomeni danes več milijonov lir. Po razpustitvi kluba »Sirena« je oblast zapenila vso klubsko lastnino. Znana je usoda enega čolna, ki ga je prevzel neki italijanski klub, ostali trije pa so izginili neznanokam. Na tak žalosten način je prisilno nehalo delovati že dobro vpeljano, edino slovensko veslaško društvo.

Naš drugi sobesednik Nilče Škrap, po rodu Svetovančan, ni bil izrazit športnik. Poleg igranja nogometa, je bil veliko bolj prizadeven za, takrat izredno živahno, mladinsko prosvetno udejstvovanje. Po letu 1920 ni bilo prosvetnih društev, kot jih poznamo danes, ampak mladinska društva. O dejavnosti teh organizacij izvemo kaj več iz Škrapove knjige »Uporna mladina«, ki je izšla leta 1971 v samozaložbi, ob pomoči nekdanjih članov mladinskih društev. Kot športnik je bil Škrap vratar pri nogometni ekipi dijaškega krožka »Niccolò Tommaseo«. Njegovi enajsterici je celo uspelo napred-

vati iz druge v prvo ligo. Dijaki so se udeleževali prvenstev, ki jih je prirejala predhodnica današnje Zveze slovenskih športnih društev v Italiji. Poleg tega se je Škrap udeležil številnih drugih prijateljskih nogometnih srečanj ob raznih izletih in shodih.

Osebnost Stanka Pertota je pravi most med starejšo in mlajšo generacijo športnikov in po svoje sklene ta krog. Tudi naš tretji nekdanji športnik je po rodu Barcovljjan. Kot mlad fant je bil aktiven atlet in plavalec. Kasneje je postal atletski, nogometni, odbojkarski in plavalni sodnik ter sodnik pri smučarskih klasičnih in alpskih disciplinah. Poleg tega je bil Stanko Pertot še sokolski telovadni vaditelj. Kot vsi naši zavedni Slovenci, je tudi Stanko stopil v ilegalno in v drugi svetovni vojni aktivno pripomogel k osvoboditvi. Po vojni je s svojim bogatim športnim znanjem nemalo pripomogel k obnavljanju telesno kulturne dejavnosti pri nas, saj je bil predsednik Zveze društev za telesno vzgojo od njene ustanovitve do razpusta leta 1948. Ob strani ni ostal niti takrat, ko je naša športna dejavnost po vojni doživljala drugi preporod, ustanavljanje slovenskih osnovnih športnih organizacij. Bil je predsednik, sedaj pa je podpredsednik Športnega združenja »Bor«. Njemu gre tudi zasluga, da smo se nekoliko bolj seznanili z našimi starejšimi športniki in športnimi delavci.

Danilo Gorinšek

UGANKI

Poleti v vročem soncu
se kuha pol sveta,
a jaz ždim v kotu sobe
in mrzla sem prav vsa...
Pozimi mraz pritiska,
tedaj beži pred njim
prav vsak do mene v sobo,
ker vroča vsa žarim...

(Peč)

Najprej črn sem,
trd kot kamen,
potlej rdeč sem,
vroč kot plamen,
a naposled
se shladim,
v siv se prah ves
spremenim...

(Premog)

Šolarji pišejo

JESEN JE TU

Jesen je najlepši letni čas. V jeseni se je treba pripraviti za zimo. Na njivah izkopavamo krompir, repo, kolerabo in korenje. Jeseni pobiramo tudi koruzo. V jesenskem času je treba sejati pšenico. V vinogradih trgamo grozdje in iz grozinja delamo vino. V jesenskem času obiramo jabolka in hruške. Jabolka nato spravimo v klet za zimo. Jeseni pobiramo tudi orehe in v gozd kostanje. Jeseni pripravljamo drva za zimo.

Damijana Colarich
3. r. ŽAVLJE

BAZOVICA

Moj rojstni kraj je Bazovica. V Bazovici sta dva kulturna domova. V enem domu je tudi vrtec. V Bazovici je mnogo gostiln.

V Bazovici imam očeta in mamico. Ta kraj mi je drag in tu bi rada živel mnogo let.

Natuška Ražem
3. r. BAZOVICA

MOJA ŠOLA

Moja šola je v Bazovici v ulici Igo Gruden 19. Je velika in prebarvana z rdečo barvo. Ima devetnašt oken, ki so vsa rjava pobravana. Pred šolo je veliko dvorišče, na dvorišču stoji doprsni kip Primoža Trubarja.

Naša učilnica je v prvem nadstropju. Naša šola ima šest razredov: pet slovenskih in en italijanski. Ima dva hodnika in vežo. Na spodnjem hodniku se preoblačimo in preobuvamo.

Valentina Drnovšček
3. r. BAZOVICA

MOJE POČITNICE

Počitnic nisem preživila lepo, ker sem si zlomila roko. Morala sem v bolnico. Tam so mi dali kost na mesto, nato še v mavec.

Kljub temu sem šla s starši in sestrično na morje. Paziti sem morala, da nisem zmočila mavca. Vseeno je bilo lepo. Igrala sem se na plaži, našla školjke in morske ježke. Sestrična pa je hotela biti vedno v vodi, tako da je imela vso kožo napihnjeno.

Ko sem ozdravela, smo hodili pogosto na izlet v Furlanijo. Kadar smo se vračali, smo večkrat hodili v Gradež na dobre ribe.

Ana Marija Križmančič
3. r. BAZOVICA

SV. MARTIN

Sv. Martin se je vračal od vojakov. Po poti je srečal berača in mu daroval polovico svojega plašča.

Sv. Martina praznujejo na Prosek. Vas leži blizu Trsta. Na Prosek je vsako leto 11. novembra semenj, na katerem prodajajo igrače, slaščice, bonbone in slepo miš. Lani sem šla na Prosek. Bilo je zelo lepo. Mama mi je kupila punčko. Tam je bil tudi vrtljak.

Rada bi bila šla tudi letos na Prosek, a nisem mogla.

Lepo bi bilo, če bi bili vsi ljudje takodobi, kot je bil sv. Martin.

Anamarija Zeriali
3. r. BAZOVICA

NOVA ČITANKA

Letos beremo v šoli več beril, ker smo večji. Na srečo smo dobili novo čitanko »Zlata ladja«. Najlepša zgodbica v čitanki je »Golobje«. To berilo mi je všeč, ker je kratko, v njem pa nastopajo otroci. Zgodba nas uči, da ne smemo ubijati golobov. Berilo ima lep konec.

Želim si, da bi brali še tako kratka, zavabna in poučna berila, kakor smo jih do sedaj

Ana Župančič
3. r. BAZOVICA

JESEN

Jesen se začne 23. septembra. Jeseni so dnevi krašči. Listje rumeni in odpada. Drevesa so potem gola. Jeseni je polno sadja. Kmet je zadovoljen, ker ima dosti pridelkov. Mama jeseni plete nogavice in volnene jopicce za zimo.

Tanja Pečar
3. r. BAZOVICA

MOJ DOM

Moj dom je v Bazovici. Stoji sredi vasi. V bližini mojega doma je pekarna Marc. Naša hiša je stara in ima majhna okna. Imamo majhno dvorišče, kjer raste trta in mnogo cvetov. Zunaj sta shramba in stranišče. Nad shrambo je tudi balkon.

V notranjosti imamo kuhinjo, tri sobe in klet. V kleti imamo krompir, drva in druge stvari.

Albert Comari
3. r. BAZOVICA

Včasih smo otroci
barčice gradili,
sem ter tja po luži
- morju - jih vozili.

Daleč so veslale
glavice nam bistre;
vzdolž vse obale,
mimo naše Istre.

Jadrali smo večkrat
na odprto morje,
tja, kjer morje z nebom
stika se v obzorje.

Pa smo se vrnili,
v luki smo pristali
in na novo vožnjo
komaj smo čakali.

NA VIŠARJAH

Bila sem na Višarjah. Tam sem se vozila z žičnico. Kupila sem tudi spominček. Spominček sta kupila tudi Damjan in Alenka. Na Višarjah sem videla koče. Na izletu so bili mama, očka, brat in sestra.

Drugič sem šla na šolski izlet. Pred šolo nas je čakal avtobus. Odpeljali smo se v Raščico in v Velike Lašče. Kosilo smo imeli v Ribnici. Ogledali smo si Novo Štifto, kjer je stara debela lipa. Tam stoji lesena koča. Ogledali smo si tudi grad Turjak, nato smo se odpeljali v Ljubljano, kjer je zoološki vrt. Tam smo videli mnogo živali. Utrjeni od vožnje smo se veselo vrnili domov.

Tatjana Križmančič
2. r. BAZOVICA

IZLET

S sošolci in z mamicami smo se zbrali v Bazovici pred cerkvijo in se odpeljali na izlet v Raščico z dvema avtobusoma. Peljali smo se po lepi slovenski pokrajini in bil je zelo lep izlet. V Velikih Laščah smo sodelovali pri otvoritvi nove šole. Poimenovana je po Primožu Trubarju. Po proslavi smo se odpeljali v Ljubljano v zoološki vrt.

Darko Fonda
2. r. BAZOVICA

POŽAR V SOŠČEVU HIŠI

V nedeljo so gasilci prihitali na Prosek. Vsi so se spraševali, kaj se je zgodilo. Ko

Pesmica o morju

so naši ljudje zvedeli, da gori Soščeva hiša, so se razžalostili. Ogenj je zajel podstrešje in povzročil veliko škodo. Hvala Bogu ni bilo nobenega notri. Zgorelo je tudi mnogo knjig in dva klavirja.

V Soščevi hiši smo imeli pustne plese, miklavževanja in tudi zelo lepe predstave. Kje bomo sedaj miklavževali in imeli prireditve? Nisem še videla, kako izgleda Soščeva hiša po požaru.

Erika Štoka
4. r. PROSEK

TEKMA S KOLESI

V torek nisem šel na trening, ker je bilo slabo vreme. Po kosilu sem najprej spisal domačo nalogu in potem vprašal očeta, če smem k Dejanu. Pustil me je, a je rekel, da moram paziti na avtomobile na cesti. Obljubil sem, da bom priden. Pri Dejanu so bili še Aleksij, Aleksander in njegov brat. Prišel je tudi Edi. Vsi smo se šli vozit s kolesi. Dejan je posodil kolo Aleksandru, Aleksij pa je peljal Andreja. Dejan je predlagal, da bi tekmovali. Začeli smo. Prvi je bil Aleksij, drugi Edi, tretji pa jaz. Andrej je bil zadnji. Prav tedaj je začelo deževati. Vsi mokri smo se odpeljali domov.

Ker sem bil ves moker, me je mama okregala. Rekla je, da me ne bo več pustila s kolesom ven, kadar bo grdo vreme.

Marko Danieli
4. r. PROSEK

POŽAR

Nedelja 24. novembra bo ostala Prosekovanom v žalostnem spominu.

Ko smo se vračali z nogometnega igrišča, smo blizu naše hiše zagledali vse polno avtomobilov in gasilcev. Stekel sem na našo teraso in videl, kako gori streha Soščeve hiše, v kateri je kulturni dom. Plameni so bili zelo visoki in so zajeli desni del strehe. Moja mama je imela ključe, zato smo hitro odklenili vrata. Mnogo ljudi je prišlo pomagati. Pevci so hiteli prazniti svoj sedež in reševati vse, kar se je dalo. Športniki so pobrali vse svoje pokale in športne pritikline. Drugi ljudje so izpraznili druge prostore. Mama in jaz sva odnesla harmonike in stojala k nam na dom.

Pozneje gasilci niso pustili več nikogar v poslopje, ker je bilo zelo nevarno. Ko so gasilci pogasili ogenj, so morali vse ožgane stvari zmetati s podstrešja. Pri tem so odkrili tudi polovico strehe. Bilo je zelo žalostno. Zaradi tega požara smo hudo prizadeti vsi domačini.

Andrej Blason
4. r. PROSEK

ROJSTNI DAN

Danes ima Danijela rojstni dan. Danijela vabi na svoj domač praznik samo deklice. Včeraj je med odmorom prišla to povedati njena mama, učiteljica drugega razreda. Povedala je Andrejini in Andrejina je povedala vsem ostalim. Jaz sem zelo vesela. Na Danijelin dom bom šla ob treh.

Sonja Bucavelli
4. r. PROSEK

DIRKE S KOLESI

Predvčerajnjim sem bil ves popoldan pri Dejanu. K Dejanu sva prišla z bratom po pouku. Še prej sva pri teti kosila in spisala naloge. Prišel je tudi Aleksij in vprašal Dejana, če lahko gremo ven. Dejan mu je odgovoril, da moramo še napisati računsko nalogu. Ko smo končali, je prišel Marko na kolesu. Oblekli smo se, pobrali rokavice in se s kolesi odpeljali proti borovemu gozdču. Tam smo začeli dirkati. Med dirkanjem je moj brat padel. Dajan mu je rekel, da ne more več tekmovati, zato se je umaknil. Ostali smo nadaljevali dirko. Prvi je bil Aleksij. Zelo smo se zabavali in čas je hitro mineval. Bližal se je večer in začelo je deževati. Aleksij in Marko sta odšla domov. Ostali smo šli na Dejanov dom. Tam sta nas že čakala tata in mama ter naju odpeljala domov.

Aleksander Gruden
4. r. PROSEK

V NEDELJO

V nedeljo je Soščeva hiša zgorela. Tam so bili gasilci, policija in mnogo ljudi.

Bilo je več kot dvajset milijonov lir škode. Meni je zelo žal, ker ne vem, kje bomo imeli miklavževanje. Mislim, da ga bomi imeli v novem kinu. Mislit sem, da je zgorala cela hiša, pa je uničena samo streha.

S Petrom sva bila tam v torek in si vse ogledala. Škoda je zelo velika. Meni je zelo hudo. Tam so imeli svoj sedež tudi športniki.

Zelo mi je žal, da je Soščeva hiša zgorela.

Massimo Celea
4. r. PROSEK

MOJ OČE

Tudi moj oče je bil pri partizanih. Njegovo partizansko ime je bilo Boris. Večkrat mi pripoveduje o dogodkih, ki jih je doživel v času borbe. Ima tudi mnogo spominov iz časov, ko je služil redno vojaščino. Najbolj mi ugaja njegovo doživetje, ko je za en dan zbežal iz vojašnice.

Ko je bil oče pri vojakih, je bil še zelo mlad. Hudo mu je bilo, ker je bil daleč od doma. Nekega dne je sklenil, da bo vsaj za en dan šel domov, čeprav brez dovoljenja. In res se je ponovi odpravil. Počakal je do svitanja in ko se je začelo daniti, je preplezel zid vojašnice in skočil... na zajac. Oče se je seveda močno prestrašil, in hudo mu je bilo, da je zajca ubil. Hitro se je pobral, si otresel prah in se odpravil domov.

Ko je prispel domov, so ga vsi prestreni spraševali, kako je prišel. Oče jim je vse do potankosti povedal in vsi so bili v skrbeh, da ne bo zaradi bega kaznovan. Zvečer ga je moj stric Renzo odpeljal do vojašnice. Oče je nameraval preplezati zid na istem mestu, kjer ga je preplezel ob begu. Tam je še ležal mrtev zajec. Ko se je vrnil v vojašnico, je ugotovil, da ni nihče zvedel za njegov enodnevni »dopust«.

Ingrid Zorn
4. r. PROSEK

MOJE POČITNICE

Počitnice sem letos preživila v Jesolu blizu Benetk. Julija meseca je prišla pomečeta Mirka iz Trevisa. Z njo je bila tudi sestrična Maura. Povabili sta me v Jesolo na počitnice. Prav rada sem šla. Teta je imela v campingu svojo rulotko.

Komaj sem prispevala na plažo, sem takoj oblekla kopalke in šla v vodo. Z menoj je bila seveda tudi sestrična. Kopali sva se vse dneve. Bilo je zelo lepo. Tam sva spoznali nekatere otroke in nekega Nemca. Star je bil komaj sedem let, a sva se vselej z njim igrali, ker je bil prikupen. Sporazumevali smo se s kretnjami in tako, da smo risali na pesku.

Prišel je tudi dan, ko je bilo treba domov. Prav nič nisem bila vesela, ker bi se rada igrala in kopala še zdaj.
Sonja Rupel
4. r. PROSEK

V RIŽARNI

Bila sem v Rižarni. Rižarna je prostor, kjer so sežigali ljudi. Sedaj so jo vso obnovili in dogradili tudi majhno cerkvico. V Rižarni je bila moja prababica. Videla sem

celice, kjer so bili zaprti ljudje. Sredi Rižarne je bila peč, kjer so jih sežigali. Zdaj te peči ni več.

Pri Rižarni so ostala velika vrata, skozi katera so z vlakom vozili jetnike. Zgoraj so bile celice, kjer so jih sežigali. Te grde reči so počenjali nacisti med vojno.

Na dan mrtvih so ljudje prinesli v Rižarno rože in vence.

Barbara Saksida
4. r. KATINARA

BOLAN SEM BIL

Ko me je mama v ponedeljek zjutraj zbulila, sem ji povedal, da ne morem v šolo, ker se ne počutim dobro. Vprašala me je, kaj imam, in odgovoril sem ji, da imam vročino. Tako je šla po termometer in mi ga dala pod pazduho. Po desetih minutah mi je termometer vzela in povedala, da imam 37 in pol vročine. Poklical je nato očeta in mu naročila, naj telefonira zdravniku. Čez nekaj časa mi je prinesla zdravilo. Tedaj je prišel zdravnik. Najprej mi je pogledal v usta, potem je svoje uho položil na moj hrbet in poslušal. Preden je odšel, je napisal recept. Očka je takoj odšel po zdravilo v lekarno.

V torek sem še ves dan ležal, v sredo pa sem popoldne vstal in se malo sprehodil

po hiši. V četrtek sem že prišel v šolo, a nisem smel telovaditi.

David Furlan
4. r. PROSEK

OGENJ V SOŠČEVI HIŠI

V nedeljo pozno popoldne je moj starejši brat Vasilij prišel domov z nogometnega igrišča z grdo novico. Povedal je, da Soščeva hiša gori. Vsi smo osupnili. Iz radovnosti sem tekel pogledat. Ko sem prišel tja, so bili že tam gasilci, policija in mnogo ljudi, ki so gledali plamene. Gasilci so potem s podstrešja zmetali vse, kar je bilo tam. Policija pa je pazila, da se ljudje ne približajo preveč, da se ne bi kaj zgodilo.

V časopisu je bilo potem napisano, da je požar povzročil približno dvajset milijonov lir škode.

Peter Micheli
4. r. PROSEK

MOJA VAS

Moja vas se imenuje Šempolaj. Nahaja se na griču. Ima lep razgled na Jadransko morje. V vasi imamo nov vrtec, osnovno šolo, spomenik, trgovino, gostilno in delavnico, kjer delajo spomenike. Sredi vasi stoji precej velika cerkev, okrog nje pa je gozd. Blizu Šempolaja so vasi Pečnik, Slivno, Praprotni in Nabrežina. V gozdih okrog vasi je mnogo divjačine, ki jo streljajo lovci jeseni. Vas je precej velika. Mnogo je novih hiš. Okoli hiš so vrtovi in vinogradi. Skozi vas teče državna cesta. Šempolaj spada pod Devinsko-nabrežinsko občino. Pogosto v vasi piha burja, posebno v pozni jeseni. Rada živim v tej vasi.

Klarisa Legiša
4. r. ŠEMPOLAJ

MOJA MUCA

Doma imamo mlado muco. Naša soseda jo je lačno in zapuščeno našla na neki gmajni. Ko jo je prinesla domov, ji je dala ime Tigrček. Tigrček je zelo srčkana in nagačiva mačička. Poleti teka in lovi metulje in kobilice. Rada se plazi po drevesih. Zelo je požrešna. Odkar je pri hiši, ni več nobene miši. Zelo rada poležava na blazinah. Kadarkaj iz šole, mi vedno priteče nasproti.

Moja muca ima zelo lepo in dolgo dlako. Po vsem telesu je črna, le pod vratom je snežno bela. Včasih, kadar ji preveč nagajam, me opraska, a kljub temu jo imam zelo rada.

Nataša Peric
4. r. ŠEMPOLAJ

Urednikova pošta

Najprej vam moram sporočiti veselo novico. Žrebanje bogatih nagrad, ki jih je GALEB namenil vsem svojim zvestim naročnikom, bo v torek 17. decembra popoldne v Kulturnem domu, in sicer po končani predstavi mladinske igre »Jurček«.

Vsi tisti naročniki, ki še niste poslali dopisnic, storite to čimprej, da ne boste zamudili izredne priložnosti. Obenem vas vabim, da prideite na žrebanje v Kulturni dom in želim vam obilo sreče.

Ne pozabite! TOREK 17. DECEMBRA POPOLDNE V KULTURNEM DOMU!

Učenke in učenci 4. razreda osnovne šole na Proseku so poslali cel kup dopisov. Zelo ste pridni in marljivi. Nekatere dopise

sem objavil, vseh pa nisem mogel, ker mi je zmanjkalo prostora. Dragi Andrejina Menegatti, Aleksej Pertot, Ervin Košuta, Tamarra Danieli, Tanja Starc, Martin Starc in Dejan Danieli, vaše dopise bom objavil v prihodnji, četrti številki GALEBA.

♦ ♦ ♦

Uredništvo GALEBA letos ne bo razposlalo novoletnih voščilnic sodelavcem, pesnikom, ilustratorjem, uredništvom in ustanovam, kot prejšnja leta. Sklenilo je nakazati denar za tisk voščilnic in poštino v druge, koristnejše namene.

Naj te vrstice zato veljajo kot voščilo vsem sodelavcem, prijateljem in ustanovam, ki nesebično prispevajo svoj delež za vedno uspešnejši razvoj GALEBA. UREDNIK

je ugotovil, da je bolezen nozdravljiva, in nam je velel, naj jo ustrelimo.

Tako smo morali kupiti drugega psa, Tarzana.

Igor Bogatec
3. r. SESLJAN

NAJLEPŠI DAN V SEPTEMBRU

Osmega septembra je bila v Kamniku Revija narodnih noš. Že zgodaj zjutraj smo se odpeljali iz Velikega Repna in se odpravili v Kamnik. Med potjo sem videla velikanska žitna polja, kozolce in druge zanimive reči.

Prispeli smo v Kamnik. Sprejel nas je neki gospod. Kdor je želel, je še na ogled mesta. Na ogled sem videla mnogo noš. Bile so iz Slovenije, s Tržaškega, iz Hrvatske, s Koroške, iz Kamnika in tudi iz Velikega Repna. Dve uri kasneje smo se z avtobusom odpeljali na kosilo. Po kosilu pa smo odšli na ogled Revije narodnih noš. Sprevod je šel po glavnih ulicah mesta, ob straneh so stali ljudje in pozdravljali. Tudi mi smo ozdravljali narodnim nošam.

Prišli smo na trg in se tam ustavili. Tam je bilo pripravljeno za nastop folklornih

skupin. Tudi naši so se preoblekli. Nastopile so folklorne skupine iz raznih krajev in tudi iz Trsta. Bilo je zelo lepo.

Ob 18. smo se odpeljali proti domu. V avtobusu smo mi otroci razgrajali, odrasli pa so se pogovarjali. Šofer nas je pripeljal prav do doma.

To je bil zame najlepši dan v septembru. Zelo sem se zabavala in videla mnogo lepega.

Valentina Škarab
4. r. REPENTABOR

MOJA VAS

Moja vas je Gropada. Nahaja se v tržaški okolici. Šteje približno 270 prebivalcev. Vas obdajajo trije borovi gozdčiči. Nad vasjo je hrib, ki se imenuje »Goli vrh«. Takoj v začetku vasi, na vaškem trgu, stoji majhna cerkev, ki je posvečena sv. Roku. Bila je zgrajena leta 1780. Blizu cerkve je lep spomenik padlim v NOB. Spomenik je bil postavljen leta 1948, obnovljen pa leta 1970. Padlih za svobodo je petnajst. Na trgu je tudi avtobusna postaja. Avtobus nas veže z mestom in Opcinami. Nad vasjo je državna meja med Italijo in Jugoslavijo.

Imamo dve gostilni, dve trgovini jestvin in kovačnico. V tej naši vasi so tudi trije vodnjaki in tri »fontane«. Posebno en vodnjak je zelo star in zapuščen, saj je bil zgrajen leta 1825. Na cesti med Gropado in Padričami je lepo poslopje osnovne šole »Karel Destovnik - Kajuh«. V to šolo hodijo otroci iz Gropade in Padrič. Moja vas je zelo lepa.

Tiziana Natural
3. r. GROPADA

PARTIZAN

Ti si umrl na planinah.
Umrl si zato, da bi jaz ostal.
Slišal sem o tebi, juninski partizan.
Mislim vedno nate, mladi partizan,
partizan, oj partizan, ti mladi partizan!

Pavel Volk
3. r. DONADONI

NEKEGA DNE V TRŽAŠKEM MESTU

Bil sem nekoč v Trstu. Ogledoval sem si lepe, prostorne, bogate slaščičarne in izložbe. Mama mi je kupila lepe, nove čevlje. Bili so iz kengurujeve kože. Ko sem z mamo prišel do pekarne svojega strica, sem veselo vstopil in si ogledal novo stavbo. Opoldne me je vprašal, če bom postal do večera pri njem. Rad sem postal.

Po kosilu sva sestrična Franka in jaz spekla dva debela kolača. Ko sta bila pečena, ju je stric zavil v papir. Rekel je, da bo moj za mojega očka, mamo in bratca, sestričnin pa za babico. Pogledat sem šel tudi v mlekarno, ki je ob pekarni. Tam sta

delali teta in neznan gospa. Ta mlekarna je nova in moderna.

Ob sedmih je stric zaklenil pekarno, teta pa mlekarno. Odpeljali smo se iz Trsta proti Velikemu Repnu. Ko smo prispleli do doma, sem zadovoljno stopil na hodnik in objel mamo. Podaril sem ji kolač. Ni mi verjela, da sem ga sam spekel.

Tako se je zaključil moj veseli dan. Nekoli ga ne bom pozabil. Moj kolač je bil zelo okusen.

Boris Škerk
4. r. REPENTABOR

NAŠ GALEB

Letošnji Galeb je lepši in bogatejši. Ima več strani in tudi nagrade. Rada ga berem, kadar imam čas. Najprej preberem spise, ki jih pišejo šolarji. Zelo sem zadovoljna, da bo imel Galeb vsak mesec nove platnice. Rada ga berem tudi zato, ker mi je povedal oče, koliko truda stane tiskati časopis. Učiteljica pa pravi, da je vsaka slovenska beseda zlata.

Elizabeta Fischer
3. r. DONADONI

MOJA VAS

Moja vas, Padriče, stoji ob cesti med Trebčami in Bazovico. Stara je približno 400 let in šteje okoli sto hiš. Vasi sta pridruženi dve begunski taborišči. Blizu vasi je košarkarsko, odbojkarsko, balinarsko, nogometno in teniško igrišče in igrišče za golf. Med Padričami in Bazovico je moderna kmetija, kjer gojijo mnogo kokoši.

Nekoč so imeli na Padričah v vsaki hiši krave, ker so ljudje živel sami od kmetije. Imeli so tudi ovce, prašiče, kokoši, osle in konje. Sedaj pa je na Padričah samo okrog 25 krav, nekaj osličev, 4 konji, malo zajčkov in kokoši.

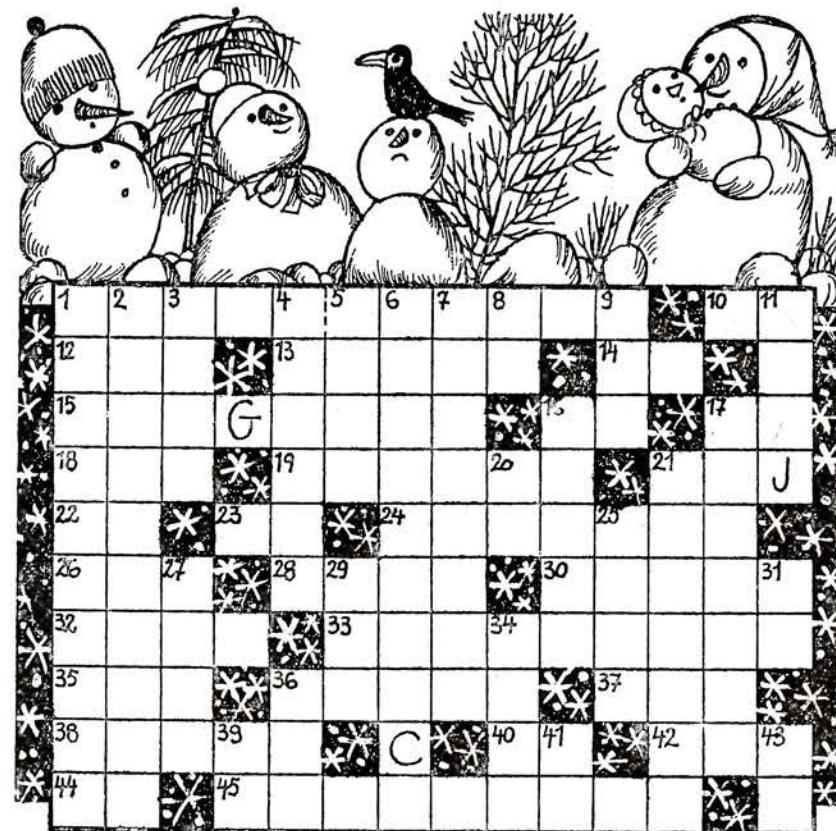
Blizu vasi teče pod zemljo naftovod, preko katerega pošiljajo nafto iz Trsta v Avstrijo in Nemčijo. Ob cesti, ki pelje v Trebče, je električna centrala. Tako za padriško gmajno, na trebenski gmajni, je vojaški muzej.

Sredi vasi so stare hiše, ki imajo več kot sto let. Okrog stare vasi pa so nove hiše. Šola stoji ob cesti, ki pelje v Gropado. Stara vas ima še dva vodnjaka, kjer se zbira voda deževnica. Sredi vasi sta tudi dve »fontani«, kamor hodijo po vodo tisti, ki je nimajo doma. Padriče so lepa vas, ker imajo okoli še dosti zelenja. Najraši hodim na sprehod v gozd proti Trstu. Zelo lepa je tudi »Gaja« med Padričami, Gropado in Bazovico.

Natalija Grgič
3. r. GROPADA

Za bistre glave

ZIMSKA KRIŽANKA

Vodoravno: 1. ime in priimek slovenskega pisatelja (Deseti brat), 10. okrajšava za starejši, 12. naprava za merjenje časa, 13. naprava za odkrivanje letal in ladij, 14. IS, 15. član razbojniške tolpe v ameriških mestih, 16. kratica za Rdeči križ, 17. kadar, 18. osebni zaimek, 19. proizvod talitve, 21. panj, 22. Slovensko gledališče, 23. nikalnica, 24. nalepka, listek z napisom, 26. svetloba, 28. vrhnji del telesa (mn.), 30. samo ena, 32. velik šop slame, 33. turistični kraj, 35. naselje, 36. vrsta Rogaške mineralne vode, 37. nikalni prislov, 38. ime pesnika Aškerca, 40. pri, 42. tračnica, 44. nikalnica, 45. dokončati tiskanje.

Navpično: 1. pripadnik evropske države, 2. velike opice, 3. reka v Bosni, 4. majhen prst, 5. skupina ptic, 6. tisti, ki so udeleženi, 7. redkost, 8. ČR, 9. ogorek, 11. svojilni zaimek, 16. krsta, 17. manjše strmine na cesti, 20. nikalnica, 21. pripraviti do molčanja, bolj tiho, 25. samo eden, 27. pogost, 29. OLO, 31. dva različna samoglasnika, 34. z vodo obdanlo kopno, 36. spodnji del posode, 39. OD, 41. avtomobilска oznaka Barija, 43. RO.

REŠITVE UGANK IZ 2. ŠTEVILKE

KRIŽANKA »GRAD« - **Vedoravno:** 3. poni, 5. up, 6. Op., 8. ona, 9. ga, 11. no, 12. Ljubljanci, 17. jak, 18. Irska, 19. GO, 20. Vezuv, 22. vrtnarji, 24. lobanja, 26. ion, 27. JPI, 28. uta, 29. SA, 30. netopirji, 33. ti, 34. iti, 35. ovce, 36. lepa, 38. tla, 39. dvom, 41. imeti, 42. barvati. **Navpično:** 1. zaspanka, 2. ponjava, 3. poljubiti, 4. nauk, 5. ugasniti, 6. on, 7. poveljniki, 10. angina, 13. lira, 14. JRT, 15. čari, 16. IO, 21. zopet, 22. VJ, 23. Josip, 25. Napoli, 28. ujeda, 31. Iva, 32. RC, 33. tema, 36. lov, 37. ali, 38. TT, 40. VR.

SESTAVLJANKA - Imena živali so: konj, osel, koza, ovca, slon, riba, volk, raca.

**Rešitve ugank pošljite čimprej na Uredništvo GALEBA: Lojze Abram,
Ul. G. Amendola 12 - 34134 Trst.**

REŠITVE SO POSLALI: Martina Čuk, 4. r. BAZOVICA, David Zahar, 1. r. sr. š. SV. JAKOB. Marina Gruden, Martina Leghissa, 4. r. MAVHINJE. Gabrijela Zadnik, Jasna Corrado, Matija Betocchi, Andrej Furlan, Marko Počkaj, Andrej Budin, Boris Paoli, Erika Sternar, Irena Kebar, Elizabeta Fischer, Maja Ukmar, Ivana Gerdol, Vanja Jogan, Andrej Piščanc, Borut Pahor, Pavel Volk, Aleš Roncelli, Ada Močnik, Helena Maver, 3., 4. in 5. r. DONADONI. Nada Devetak, Mirijam Kaučič, 3. in 5. r. SOVODNJE OB SOČI. Ivan Perčič Maksimiljan Hussu, Robert Vidali, Sonja Levstik, Sergej Sosič, Kristina Kovačič, Monika Sosič, Silvija Unusič, 2., 3., 4. in 5. r. OPČINE. Irena Kralj, 1.b r. sr. š. OPČINE. Arianna Zocchi, Martina Kafol, Kajetan Kravos, 5. r. SV. IVAN. Miran Vižintin, 2. r. sr. š. UL. RANDACCIO - GORICA. Egon Grilanc, 3. r. NABREŽINA. Katja Frančeskih, Egon Doljak, Darij Antoni, Sandra Milič, Nežica Milič, Irena Milič, Mitja Zaccaria, Robert Briščik, David Geri, Vesna Škrlj, Edi Knez, Marko Rebula, Jan Bitežnik, Helena Škabar, Bogdan Castellani, Andrej Pahor, Vesna Vodopivec, Nives Milič, Igor Milič, Lucijan Colja, Helena Purič, Mirijam Rebula, Sabrina Ferluga, Katja Guštin, Mirjan Kocman, Diego Bosticco, Darja Samar, Tanja Gruden, Alida Lavrenčič, Pavla Živic, Sergij Markuža, 3., 4. in 5. r. ZGONIK. Nadja Zeriali, 5. r. BORŠT. Katja Legiša, ŠTIVAN. Katja Verginella, Sonja Košuta, 3. in 4. r. KRIŽ. Ivan Rebula, 4. r. SESLJAN. Teo Kralj, Lidija Ferluga, Igor Milkovič, 4. in 5. r. TREBČE. Andrej Vogrič, 3. r. PEVMA. Norina Dobrila, Gorazd Pučnik, Tanja Kuret, 4. in 5. r. RICMANJE. Alenka Kalc, Egon Gornik, Tatjana Grgić, 4. r. GROPADA. Manuela Starc, 4. r. SV. ANA. Robert Lakovič, DOBERDOB. Marko Leghissa, Katerina Leghissa, 3. in 5. r. DEVIN. Marko Chemelli, Roberta Sardoč, Angel Braida, Jože Moimas, Anamarija Milič, 2. in 3. r. SLIVNO. Suzana Briščak, 4. r. ŠEMPOLAJ. Moira Fontanot, Patricija Fontanot, Marina Corsini, Helena Hlabijan, Cinzia Sancin, Elvis Hacin, Silvana Sancin, Sergij Kraljič, Milojka Ota, Florjan Žerjal, Franko Pečar, Dejan Kozina, 5. r. DOLINA. Emanuela Prašelj, Eleonora Kocijančič, Sabina Germani, Damijana Ota, Mirijam Maver, Rozana Klun, Darja Sancin, Nataša Kalin, Marina Alberti, Enij Zobec, Pavel Starc. Darij Zobec, Pavel Vidali, 5. r. BOLJUNEC. Martina Armani, Katja Palčič, Giorgina Pisani, Barbara Pisani, Erika Ferfoglia, Tatjana Zaccaria, Aleksander Beltrami, Aleksander Semen, Igor Meden, Edi Dreossi, Alojša Gašperlin, Stefan Bembi, Marčelo Ukmar, Marko Ternovec, 4. r. ROJAN.

NAGRADE DOBIJO: Katja Verginella, 3. r. KRIŽ. Andrej Vogrič, 3. r. PEVMA. Lucijan Colja, 4. r. ZGONIK. Monika Sosič, 5. r. OPCINE. Pavel Vidali, 5. r. BOLJUNEC.

CENA 250 LIR